

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül... Ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam taşarım.

Garb'ın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahi şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar ki şehadetleri dinin temeli
Ebedi, yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan, İlahi, boşanıp karlı yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer, belki, başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlal:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal!

Mehmet Akif ERSOY

16. SAYI

Eylül • Ekim • Kasım
SONBAHAR 2020

dört mevsim

edebiyat
edebiyat-kültür-eğitim-sanat

Turhal Milli Eğitim Müdürlüğü
Adına İmtiyaz Sahibi ve Genel
Yayın Yönetmeni
Mehmet YILDIZ
İlçe Milli Eğitim Müdürü

Yazı İşleri Müdürü
Fethi SAYIŞ
Şube Müdürü

Yayın Kurulu
Mehmet YILDIZ
Zübeyde ANDIÇ
Güven ZORLU
Veysel KILIÇGİL
Filiz YAVUZ
Abdurrahman ALKAN
Abdullah ÇÖMEZ

Kapak-Dizgi
Abdulvahap SEZGİN

ISSN
2548-0219

Yönetim Yeri
Turhal İlçe Milli Eğitim
Müdürlüğü Kaymakamlık
Konağı, Zemin Kat
TURHAL/TOKAT

İletişim
Tel: 0356 275 36 00
Faks : 0356 275 25 76
mehmetyildiz060@gmail.com
dortmevsimedebiyat@gmail.com

Baskı
Bizim Büro Matbaacılık
Büyük Sanayi 1. Caddesi.
Sedef Sokak. No:7/1
İskitler/ANKARA
Telefon: 0312 341 51 56

Para ile Satılmaz.
"Dört Mevsim Edebiyat" adı
anılarak alıntı yapılabilir.
"Dört Mevsim Edebiyat" Dergisi
Tokat/Turhal İlçe Milli Eğitim
Müdürlüğü Yayımıdır.

İÇİNDEKİLER

- 3 SUNU
- 4 BURSA'NIN UFAK TEFEK TAŞLARI.....Arif AY
- 6 MULHOUSE'UN SİRENLERİ.....Mehmet YILDIZ
- 7 MAYISTADavut GÜNER
- 8 YARIN BİR ŞEY OLACAK.....Yunus VARLIK
- 9 NOKTADAN ÇİZGİYE.....Mustafa KAYA
- 10 AY IŞIĞIM.....Mutlu GAVCAR
- 11 ANA YOL EVİMİZİN ÖNÜNDEN GEÇER..Habib ERDEM
- 12 AH BİR SABAH OLSA..... Abdurrahman ALKAN
- 14 FİKRİYE'NİN CİMBİZ HİKAYESİ.....Zübeyde ANDIÇ
- 18 S'AYIKLAMA'LAR.....Güven ZORLU
- 20 DİRİLİŞ NESLİNİN MİMARİ
SEZAİ KARAKOÇ.....Mustafa UÇURUM
- 23 TADI KAÇAN HAYATLAR.....Abdullah ÇÖMEZ
- 26 KENDİN OLMA HALİ.....Tuğba NURLU ERTÜRK
- 28 UMUT.....Nurgül BALDEMİR
- 29 İLHAN BERK'E KISA BİR MEKTUP....Enes Ali ALTINTAŞ
- 31 BU BÖYLE DİR.....Veysel KILIÇGİL
- 35 AKTI GÜLLER.....Buket UÇAR
- 39 SEFALET, REKABET VE FEDAKARLIK:
BİSİKLETÇİ.....İsmail ÇAKMAK
- 41 KIRMIZI EŞARP'TAN SELVİ BOYLUM
AL YAZMALIM'A.....Zübeyde ANDIÇ
- 47 SEHER VAKTİ ÖTEN BÜLBÜL.....Ayşegül SEZEK

SUNU

Merhaba değerli dostlar!

Turhal İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü olarak yayınladığımız “Dört Mevsim Edebiyat” dergisinin 16. sayısı ile huzurlarınızdayız. Günler su gibi akmış. Tam dört yıl olmuş. Her yıl dört sayı ve toplam 16 sayı. Tüm bu süreçte zihni ve fiili emekleriyle dergimize emek veren başta yayın kurulumuz olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Yine bu zorlu süreçte mektupla, mesajla, maille ve telefonla arayarak bizi onurlandıran, teşcii eden, moral ve motivasyonumuzu artıran edebiyat, kültür, eğitim ve sanatı önemseyen güzel insanlara, değerli dostlara en kalbi selamlarımı ve hürmetlerimi sunuyorum.

Bu sayımıza üstad Arif AY hocamızın “Bursa’nın Ufak Tefek Taşları” yazısıyla başlıyoruz. Bursa’da asude bir tarih gezintisinden sonra, özellikle Bursa’nın son halini bilenler için iç acıtan, yürek burkan hakikatleri yüzümüze vuruyor. Yetkililer bu feryada kulak verirler ve gerekli önlemleri alırlar diye temenni ediyoruz.

Bu sayımızda şiirleriyle Mehmet YILDIZ, Davut GÜNER, Yunus VARLIK, Mustafa KAYA, Mutlu GAVCAR ve Habib ERDEM;

Hikayeleriyle Abdurrahman ALKAN, Zübeyde ANDIÇ, Abdullah ÇÖMEZ ve Buket UÇAR;

Denemeleriyle Güven ZORLU, Mustafa UÇURUM, Tuğba Nurlu ERTÜRK, Nurgül BALDEMİR, Enes Ali ALTINTAŞ, Mehmet Mustafa ERDAL;

Kitap tanıtımıyla Veysel KILIÇGİL;

Sinema yazısıyla İsmail ÇAKMAK;

Sezai KARAKOÇ ve Mustafa KUTLU çizgileriyle Ayşe KILIÇGİL;

Ve "Kırmızı Eşarp'tan Selvi Boylum Al Yazmalım'a" makalesiyle Zübeyde ANDIÇ yer almaktadır.

Hayatı okumak için ...

Kendimizi Okumak için ...

Yeni bir “Mevsim”in güzelliğinde buluşmak üzere

Mehmet YILDIZ

BURSA'NIN UFAK TEFEK TAŞLARI

Arif AY

Güzel bir Bursa türküsü: “Bursa'nın ufak tefek taşları / Keman olmuş o yarimin kaşları / Bir omuzdan bir omuza saçları” diye başlar. Neden ufak tefek Bursa'nın taşları? Dağından, ovasından su fışkırır da ondan. Su aktıkça taşları ufaltır, cilâlar, parlaklaştırır. Taşları parlaklaştırmakla kalmaz, geçtiği her yeri yeşile boğar. Bu yüzden Bursa'nın bir adı da “Yeşil Bursa”dır. Ahmet Hamdi Tanpınar bu adla ilgili olarak şunları der: “Bursa'da yeşilin manası çok başkadır; o ebediyetin rahmanî yüzü, bir mükâfata çok benzeyen bir sükûnun fani bir saate sinmiş manasıdır.” (Beş Şehir, s.116)

“Tanpınar'ın İzinde Beş Şehir”i yazan Alberto Manguel de şunu der: “Ağaçlar ve çeşmeler. Bir yabancı için Bursa sadece yeşil değil, gümüşüdür de. Taşlar parıldar.” (a.g.e, s. 88)

Yunanistan'daki askeri diktatörlükten kaçan şair Yorgo Seferis 1949'da Bursa'ya gelir. 28 Nisan Perşembe tarihli günlüğünde: “Su akıyor gölgede, güneşte ışıldıyor, akıyor, fısıldıyor; geri dönüyor aşk.” der. (Bir Şairin Günlüğü, s. 146)

Evliya Çelebi boşa dememiştir: “Velhasıl, Bursa sudan ibarettir.” diye.

Evliya Çelebi'nin “Ruhaniyetli bir şehirdir”, Sadrazam Keçeci Fuad Paşa'nın “Osmanlı tarihinin dibacesi” dediği Bursa, İbn Battûta'dan Evliya Çelebi'ye pek çok seyyâhın ve André Gide'ten Ahmet Hamdi Tanpınar'a, Yorgo Seferis'e, Alberto Manguel'e pek çok şair ve yazarın kalemine konu olmuş bir şehirdir.

Bursa için “Burası muazzam bir şehir; çarşıları güzel, caddeleri geniş. Bahçeler ve gür çaylar çeviriyor şehri.” diyen İbn Battûta, burada Mısırlı bir gezginle karşılaşır: “Bu şehirde dervişlerden Mısırlı Abdullah ile karşılaştım. O, yeryüzünü epeyce gezmiş, ancak Sîn'e (Çin), Serendîb (Seylân) adasına, Fas'a, Endülüs'e ve Sudan'a (Siyahlar ülkesi) uzanmamıştır. Ben o bölgelere girdiğim için onu geçtim.” diyerek havasını atmaktan da geri durmaz. (İbn Battûta Seyahatnâmesi 1, s. 430)

Bursa'ya üç kez gelen Evliya Çelebi, Yeşil Cami'yi bütün özellikleriyle anlatırken hayranlığını şu sözlerle dile getirir: “Cennet benzeri bu camide öyle ibret verici sanatlar, çeşit çeşit ustalıklar yapılmıştır ki, övülmekten aciz kalınır. Sözün özü, bu cami letafeti ve güzelliği yönüyle öyle bir yapıdır ki, yeryüzünde bunun gibi bir bina yapılmamıştır. (...) Seyyâhlar : ‘Başka yerde de bunun benzeri bir Allah evi görmedik’ derler, vesselam.” (Ruhaniyetli Şehir Bursa, s. 44)

André Gide'in Yeşil Cami'ye hayranlığı daha bir başka: "Bir dinlenme, berraklık, denge yeri, kutsal bir gök mavisi, kırıışığı buruşuğu olmayan bir mavi; mükemmel bir zihin sağlığı..."

Ey Camiî! Nefis bir Tanrı'nın mekânısın sen.

Bu kutsal yerde uzun müddet murakabeye daldım. (Kendi iç âlemime baktım) ve nihayet tenkit Tanrı'sının ibadet için bizi burada beklettiğini ve bizi duruluğa çağırđını anladım." (Günlük, s. 232)

Alberto Manguel de Yeşil Cami'ye dair şunları der: "Bir diğer cami, belki de Türkiye'de gördüğüm en güzel cami, Yeşil denen mahallede bulunan Yeşil Cami. İnsana tam olarak gerçek gibi gelmeyen, sanki Oz'un Zümrüt Şehri'ndeki bir saraymış hissi veren bir tarafı var. Lokma demirli pencere parmaklıklarının her biri Kuran'dan bir âyet taşıyor. Yeşil çinili bir iç duvarının şifa verici olduğu söyleniyor. Diğer bütün ziyaretçiler gibi, efsanenin gerçek olmasını umarak, taş duvarlardan birine dokunuyorum." (Tanpınar'ın İzinde Beş Şehir, s. 90)

Şu bir gerçek ki Bursa'yı şiiriyle, nesiriyle en güzel anlatanlardan biridir Ahmet Hamdi Tanpınar. O, A. Gide'in Yeşil Cami'ye hayranlığını "Yeşil'i en iyi anlayan muharrir o olmuştur." diyerek över ve kendisi de şunları yazar: "Cedlerimiz inşa etmiyorlar, ibadet ediyorlardı. Taş ellerinde canlanıyor, bir ruh parçası kesiliyordu. Duvar, kubbe, kemer, mihrap, çini, hepsi Yeşil'de dua eder, Muradiye'de düşünür ve Yıldırım'da harekete hazır, göklerin derinliğine susamış bir kartal hamlesiyle ovanın üstünde bekler. Hepsinde tek bir ruh terennüm eder." (Beş Şehir, s. 132)

Ayrıca, "Bursa'da ikinci bir zaman daha vardır." diyen Tanpınar, bu düşüncesini "Bursa'da Zaman" şiiriyle en güzel bir biçimde dile getirir: "Bir zafer müjdesi burda her isim: / Sanki tek bir anda gün, saat, mevsim / Yaşıyor sihri geçmiş zamanın / Hâlâ bu taşlarda gülen rüyanın" (...) "Başındayım sanki bir mucizenin, / Su sesi ve kanat şakırtısından / Billûr bir âvize Bursa'da zaman." (...) "Yeşil türbesini gezdik dün akşam, / Duyduk bir musiki gibi zamandan / Çinilere sinmiş Kur'an sesini. / Fetih günlerinin saf neşesini / Aydınlanmış buldum tebessümle." (Ahmet Hamdi Tanpınar, Bütün Şiirler, s.51)

Benim hayatımda da özel bir yeri vardır Bursa'nın. Annem, babam, kız kardeşim, eniştem Bursa'da medfun. Kardeşlerim ve akrabalarım da burada yaşamaktadır. Bursa'nın bugününe baktığımızda içler acısı bir manzarayla karşılaşırız. Şehir, aşırı bir göçe maruz kaldığı için etrafını derme çatma, çirkin beton binalardan oluşan mahalleler ve semtler kuşatmıştır. Şeftali bahçeleriyle ünlü Bursa ovası yok edilmiş, yerini, dokuma atölyeleri, küçük tamirci dükkânları ve rastgele yapılmış çarpuk çarpuk binalar almıştır. Hele şu raylı sisteme ne demeli? Yer altından gitmesi gerekirken, utanç duvarı gibi şehri ortasından ikiye bölüyor. Bu yetmezmiş gibi şehrin tam ortasına bir hançer misali saplanan çirkinlik abidesi bloklar da işin cabası.

Velhasılı kelam, Bursa'ya her gidişimde içime bir hüzün çöker: "Bir rüyadan arta kalmanın hüznü / İçinde gülüyor bana derinden."

MULHOUSE'UN SİRENLERİ / 1

Mehmet YILDIZ

I.

Sirenler çalar yangınlar büyür
Sirenler çalar babalar ölür
Dalar acılara anneler
Taradıkça saçlarını kızlarının
Ve tarandıkça saçları kızların
Solgun güller dökülür uçlarından

Yollar yılan olur dolanır bahtına
Yıllar geçer gider selamsız sabahsız
Kalır babalar karanlıkta
Bulunmaz bir oğul gömleği

II.

Sirenler çalar ayağım değdikçe sokaklara
Bilmem ki bu sokaklar benden ne ister
Öter xr cihazları seni sakladığım kalbime

Kelimelerim de yabancı benim gibi
Bir göktaşı gibi düşüyor kulaklara
Önce garip garip bakıyorlar
Sonra kaçıyorlar uzaklara

Mulhouse'un orta yeri kilise
Zangoç kendini asmış çan kulesinde
Cafe mozartta bir yaşlı madame
Kahvesini yudumluyor umarsız
İssiz Saint-Etienne'in hüznüne
Tüm mabetler mahzun durur çarşıda
Bir arkaplan resmidir sadece
Yeni yetme fenomenlere

MAYISTA

DAVUT GÜNER

Mayısta

Savrulan eski tapınaklar

Birkaç tuhaf adamla kaldırıldı

Birkaç tuhaf adam işte şehrin bütün acıları

Çocukta

Dün gibi hatırlar

Ölü bir tilkiyi, kırık camları, beyaz çarşafı

Annesinin hayali bir zaman yanılttı, yağan karları yağmurları

İnsanlar başka tarafa bakarken; falcılar, rüya yorumcuları

Kuşatmıştı sokakları, caddeleri, bulvarları; bir sur gibi yükselen bu apartmanları.

YARIN BİR ŞEY OLACAK

Yunus VARLIK

Bayram Kamalı'ya

yarın bir Şey olacak
ufuklar dođacak yüreğine
yine akacak kızılırmak
aynasında bulutlarla
serin bir rüzgârla geçecek
yahŐihan'dan doğu ekspresi
yollar boyu gelincikler
kırlardan dönecek kızlar
saçlarında baharla
ansızın kanat çırpacak
hüseyin kahya'da güvercinler
kimsesizim deme kuytu evlerde
insan insanı sevecek kefilim
sevdikçe ađaracak karanlık
ölüm uğramayacak
çocuk yüzlere

NOKTADAN ÇİZGİYE

Mustafa KAYA

3.

Haberin yoktur, yazılmış ve yazılmamış tarihten
Bildiğin tek yaşam kendi çektiğin çizgi kadardır
Kavga eder mi insanlar, ölür mü kuşlar? Bilmezsin
Bir uyku çöker ki üstüne, aman Allah'ım
Hiç gitmesin bu diye koynunda saklarsın

Alt başa gidersin ağır gözlerle
Gıcırdayan kapıyı ve soğuk betonu izleyerek
Ayakların değildir artık seni taşıyan,
Göz kırpar bir yıldız karşı tepeden
Farkına bile varmadan kucaklarsın

Hiç telaşı yoktur gecelerinin
Yün döşekte aklar ölüm kendini
Uyuyamazsın ayakların ısınıncaya kadar
Gözkapaklarında günden ayrılışının izi
Sabaha kadar ecinnileri bıçaklarsın

Yeni bir dünya bu; varla yok arasında
Her düşünüyü gerçeğe dönüştüren eşsiz bir kuyu
Uçarsın, konarsın, düşersin, kalkarsın
İki kanat konar iki yanına
Kansız çiçekleri bir bir koklarsın

Bir hengâme başlar topuk topuk
En vazgeçilmez yerinde rüyânın
Günü tartarsın açık mıdır kapalı mıdır diye
Yoksa ilişen, tamamdır. Erkendir daha saat
Devam edebilme ihtimalini yoklarsın.

Kesif kokuların taze ritmiyle uyanırsın
Yer değiştirirler bir çırpıda geceyle gündüz
Sacda işkefe mi dersin yağda hamur mu?
Fark eder mi aynı elden çıktıktan sonra?
Daha sofraya bile gelmeden haklarsın

AY IŒIĐIM

Mutlu GAVCAR

Meczip bir balıktım mavi denizinde
Mehtap derlerdi nuruna.
Dizinin dibine dizilip
Dervif edasıyla dinlerlerdi
Yüzyıllara yağın masalını yıldızlar..
Gülüşün gönlüme kalay olurdu,
Dönüşün kalbime halay...
Sabırsızlıkla doğuşunu beklerdim
Göklerin koynundan gözlerimin koyuna
Heyecan diz boyu...
Daha ilk bakışından erirdi
Sessizliğim, sensizliğim ve asuman...
Uğruna can verilen Mehlika sen miydin?
Bilinmez...
Öyle güller açtın ki gecenin yanağında
Asırlarca hafızalardan silinmez.
Suya hasret dudaklara sundun okyanusu,
Zulmete dönen gurbeti, şerbet eyledin.
Avizeler, lambalar, mumlar, bırak yansın
Gölge düşmez senin nurdan güzelliğine...
Rabbimin ayeti, Nübüvvete nişanesin,
Düşündüm, düşündüm bilemedim yine
Acaba sen nesin?..

ANA YOL EVİMİZİN ÖNÜNDEN GEÇER

Habib ERDEM

Ana yol evimizin önünden geçer
ben sürekli yolu izlerim
otobüsler şehirlerarası geçim derdi taşır
tırlar,kamyonlar keder yüklü,
sense yolla benim aramdasın
bir adım atsan yanımdasın.

Ana yol evimizin önünden geçer
ben her zaman yolu izlerim
gece yalnızca araçlara aittir,
şoförler, araçların ışıklarında
bulurlar çocuklarını-eşlerini
sense yolla benim aramdasın
bir adım atsan yanımdasın.

Ana yol evimizin önünden geçer
ben boyuna yolu izlerim,
yolcuların gözlerinde
bütün hüzünlere inat
uçurumdan önceki son çıkış gibi
durur varılacak yer,
sense yolla benim aramdasın
bir adım atsan yanımdasın

Ana yol evimizin önünde geçer
ben durmadan yolu izlerim
çiğnenmekten yılmış yollar
zift karası örtüler çeker yüzlerine,
sense yolla benim aramdasın
bir adım atsan yanımdasın

Ana yol evimizin önünden geçer
ben devamlı yolu izlerim
otomobiller amansız bir yarışa teslim
radyodan ansızın bir türkü gelir
“Dünyada tükenmez murat var imiş
ne alanı gördüm ne murat gördüm ”*
sense yolla benim aramdasın
bir adım atsan yanımdasın.

Ana yol evimizin önünden geçti,
ben yine hep yolu izledim
sen gelmedin, dünya türkümüz bitti
o radyodan da bir daha ses gelmedi.

*Âşık Veysel ŞATIROĞLU

AH BİR SABAH OLSA

Abdurrahman ALKAN

Mecaza hiç mecalim yok. Hastayım. “Bu memlekette de bir gün sabah olursa...” diyen şaire kıyasla çok kişisel ve net isteklerim var. Sözcüklere yeni anlamlar yükleme takatinden çok uzağım. Gün ışısın penceremde, perdelerim aydınlansın yeter. Bir de şu amansız beyit zihnimden uçsun. Hepsi bu kadar. “Şeb-i yeldâyı müneccimle muvakkıt ne bilir / Mübtelâ-yı gâma sor ki geceler kaç saat”

Kaç saat? Bilemiyorum. Sabah olmuyor bir türlü; onu biliyorum. Bir o yana bir bu yana dönmekten başım döndü ama akrep de yelkovan da hâlâ yerinde. Bir de Nezaket Hanım... Bir kere olsun dönüp bakmadı. Hasta olduğumu bilmiyor değil. Ağlayıp yas tutmasa da, bey nasıl oldun, bir ihtiyacın var mı deyiverseydi. Alacağı olsun, kımıldamadı bile.

Saat de üçe takıldı kaldı. Daha bunun beşi de var. Üç-beş... Askerlik anılarım... Hoş geldiniz. Doğrusu gecenin bu saatinde sizi beklemiyordum. Yalnızım sanıyordum. Ben de her Türk askeri gibi o efsane nöbeti tuttum. Hem de saati saatine, tam üç-beş. Saat 02.45'te Er Mehmet geldi yatağımın başına. “Hadi, uyan!” dedi. “Nöbet vakti.” Yatarken hazırlıkliydim zihnen. Hemen toparlandım. Yeşil elbiselerimi giymeye başladım hızlıca. Belimi neredeyse tamamen kaplayan palaskamı taktım. Aşağıya doğru sarkan uzun rüzgârlığımı tam belimden boğdum. Botlarımı bağladım. En son kepimi taktım. Nöbete hazırdım. Vücudum zayıf ama yüreğim kuvvetli. Görev alanı: yatakhane koridoru. Görev: botları beklemek! Neden bekliyorum, herkes uyuyor zaten? Botları kim çalacak, çaldı ne yapacak? Soru yok. Görev var. Bir aylık askerler için yumuşatılmış nöbet bu işte. Olsun. Pek havası yok, biliyorum ama bize de üç beş nöbetini koridorda tutmak düştü. “Neler yapmadık şu vatan için, kimimiz öldük kimimiz nutuk söyledik...” Sen de hoş geldin Orhan Veli.

Ah bir sabah olsa... Olmuyor işte. Karnım da acıkmaya başladı. Her yerim parça parça şu an. Kemiklerim kırılmış sanki. Ayağımı yorganın dışına çıkarsam hatta çıkarmayı düşünsem bile titriyorum.

Şimdi sıcak bir tarhana çorbası ilaç gibi, nasıl desem ölümsüzlük iksiri gibi gelirdi. Gecenin de bir yarısı, nasıl etsek? Nezaket Hanım'dan da ne ses var ne seda. Nasıl da uyuyor derinden.

Dolapta gündüzden kalan şehriye çorbası var, biliyorum. Onu mu ısıtsam acaba? Arpa şehriyeler şimdi bütün suyu içine çekmiş, kocaman olmuşlardır. Yağı katılaştırmıştır. Ne kadar kaynatsan bir türlü homojen olmaz. Su katarsın salçası kaybolur. Offf...

Zaman da geçmiyor bir türlü. Perdelerde bir aydınlık yok. Her hastalığımdan sonra nekahet döneminde yaptığım gibi sanat müziği listelerimi mi açsam yoksa? Kulaklığımı takarım. Makamlar arasında dolaşırım. Oh ne güzel. Şarkılar bitene kadar şafak söker, Nezaket Hanım çiçekli önlüğünü takar, tarhana çorbasının başına geçer.

Önce uşşak makamı tabi ki. Uşşak, insanı hemen sarıverir. Hani nasıl desem şifalı bir iğne gibi, doğrudan kana karışır, insanı iyileştirir. Kimi makamlar bir hap gibidir. Şifa olur ama yuttuktan sonra ağzınızda bir acılık duyarsınız. İyileşme de biraz zaman alabilir. Uşşak öyle değildir. Damarlarınızda dolaşır. Gittiği her yeri şifa ile doldurur.

Sanat müziği makamlarını ilaçlara teşbih etmem sağlıklı bir durum mudur acaba? Hasta bedenim, ruhumu ve beynimi esir mi alıyor? Sahi, hasta olan ruh mudur yoksa beden mi? Sadece beden ise ruhumuzu biz mi hasta kabul ediyoruz? Kabul etmeme imkânımız var mıdır acaba? Nedir hastalık?

Of, neler saçmalıyorum bir gece vakti. Ah be Nezaket... Bir tas sıcak tarhana çorbası beni bütün maddi manevi hastalıklardan beri kılacaktı. Amansız bütün soruları kovacaktı.

Kürdilihicazkâr, uşşak makamının kardeşi gibidir. Nihavent biraz havalı, biraz resmi duruyor. Rast, uhrevi âlemlerin sesi... Uşşak, mütevazıdır, engel koymaz araya; seversiniz hemen.

Sanat müziği bizim tarihimizdir. Bu toplumun sesidir. Bizi birleştirir. Mesela sahneye çıkan Kemani Tatyos Efendi'ye bir bakın. Sanatını nasıl da saygıyla icra ediyor. "Gamzedeyim Deva Bulmam..." Sözcükler uçmuşlar ve yerlerini bulmuşlar. Bu güzel güfteyi bizden olmayan biri yazabilir mi? Seyircilerin arasında en önde sakalını sıvazlayan da Dede Efendi... "Yine bir gülnihal aldı gönülümü" ve "Gitti de gelmeyiverdi" şarkıları, ancak böyle huzurlu bir gönülden sadır olabilirdi. İyi ki gelmişim bu konsere. Ayşen Birgör, Zeki Müren'in "Bir Gönül Hikâyesi Anlatırdı Gözlerin" şarkısını okuyor. Bir bestekâra, bu şarkıyı iyi ki bestelemişim, dedirtecek kadar güzel okuyor hem de. Zeki Müren nasıl da mutlu. Sonra da Semahat Özdenses'in efsane şarkısı "Her Mevsim İçimden Gelir Geçersin" e başlıyor. Omzumdaki bu ağırlık da ne böyle? Ah be Nezaket Hanım, insan böyle bir konserde uyur mu? Uyan Nezaket uyan! Nezaket, gözlerini açıyor. Ben de açıyorum. Saati arıyor gözlerim. Dokuz olmuş... Nezaket, gerçekten karşımda duruyor. Elleri belinde. "Maşallah" diyor; "Fosur fosur uyuyorsun. Bir de hastayım diyordun." Mutfağa giderken uykusunu almış dinç bir ses kulaklarımda yankılanıyor:

"Hadi kalk, mutfağa gel. Çorba ısıttım. Mis gibi şehriye çorbası..."

Vay başıma gelen... Kalkmaya niyetlenen bedenim birden ağırlaşıyor. İçimde yanık bir keman sesi dolaşıyor.

Söyle Ayşen Hanım söyle, hem de en derinden: "Ahımı hicranımı sakladım, gizli tuttum..."

FİKRİYE'NİN CİMBİZ HİKAYESİ

Zübeyde ANDIÇ

“Ocağı kapattım, ütünün fişini çektim.”

Ceketini alıp çıktığımda muhasebeciye bırakacağı defteri almadığını hatırlayıp tekrar eve girdi. Kim bilir nereye koymuştu defteri. Geç de kalıyordu. Televizyon ünitesinin raflarına göz geçirdi. Yok. Daha dün burdaydı. “Kaç kere söyledim Hacer’e, temizlik yapınca eşyaların yerini değiştirme diye. Bak yine aradığımı bulamıyorum kendi evimde.”

Çekmeceleri çekip hızlıca yokladı içindekileri. Cd’ler, kablolar, kumandalar, davetiyeler, şarj aletleri... Burda da yok. Oturma odasındaki küçük kitaplığa yöneldi. Hepsi birbirine benzeyen ajandaları tek tek indirdi aşağıya. Yeşille siyah arası bir ajandaydı sanki. Hah, buldum!

13 Temmuz 2003

Günlerdir hep aynı sorularla dolaşıyorum ama bir türlü cevap bulamıyorum. Tüm sorular kafamın içindeki duvarlara çarpa çarpa büyüyor, kafamın içine sığmıyor. Ben nasıl isteyeyim Gülşen abladan para? Hem daha yeni başladım işe. İş dediysem şimdilik getir götür işlerini yapıyorum. Yere dökülen sarı, kahverengi, kıvılcık, siyah, beyaz hatta bazen yeşil, mavi saçları süpürüyorum ille de beyaz olan fayansların üzerinden. Müşterilere çay, kahve götürüyorum titrek ellerimle. Ellerim titrek çünkü bu salona gelip gidenlerinki gibi ince, uzun parmaklı; ojeli tırnaklı değil.

Kuaför salonunda çalışıp da burdakilerin güzellik ve bakım kriterleriyle uyuşmamak bir çelişki olup zihnimde çoğaldıkça iyice kendimden soğuyorum. Birkaç aya kalmaz ben de kuaföre gelenlerin geldikleri andaki kadar güzel görünebilmişim. İşe gireli üç ay olan Ayşe söyledi. O, şimdilik saç yıkıyor; fön makinesini tutuyor. Bir taraftan da Gülşen ablayı ve kendinden deneyimli olan kızları izliyor. Henüz eline bir cımbız alıp da kaş ve bıyık toplamışlığı yok. Ayşe’yle çıraklık eğitimde de beraberiz. Bu yüzden buradaki en yakınım o.

Gülşen abladan nasıl para isteyeceğim diyordum. İstemem lazım ama. Güya haftalığımla alınca tişört falan alacaktım. Böyle bir yere hep aynı kıyafetlerle gelmek olmazmış. Pantolon aynı olsa da üst taraf değişmeli ve temiz olmalıymış. Bunu da Ayşe söyledi. Gülşen ablanın beni deneme süresi bitmemiş, o yüzden vermiyormuş haftalıklarımı. Verse ne olur ki, hiç sallamaz onu. Babamın dediği gibi “Akşama kadar para basıyor kadın.”

Yılın çoğunu Bodrum’da geçiriyor. İsmi burada, cismi Bodrum’da. Orada bir salonu daha varmış. Memleketlisi bir ünlünün kuaförlüğünü yapıyormuş. Bu sayede de tanınırlığı artmış orda. Denizi sadece dizilerde görmeye alışmış

gözlerim, onun gördüğü rüyayı görecek gözler olmaktan çok uzak şimdilik.

Babam beni okula göndermemek için bahane arıyordu . Birdenbire uzayan boyum, değişen yüzüm, babama dert olmuştu. Karnemdeki notların düşüşünü de görünce kararını vermişti. Ama Sakine öğretmenim konuştu onunla. Para cezasını falan da duyunca geriledi. Ne zamanki otobüs durağında bir iki kez konuştuğum liseli çocuğu duydu, ben okulla vedalaşmak zorunda kaldım. Bir de üstüne dayak yedim ağabeyimden. Liseli çocuk meselesi de onların düşündükleri gibi değildi, sohbet ediyorduk sadece . Okuyacaktım yani öyle bir niyetim vardı, en azından liseyi bitireyim diye düşünüyordum. Ama çevrim dışı kaldım okuldan.

Nereden duyduysa duymuş babam, kuaförlükte para olduğunu. Sakine öğretmenin “Okutmayacaksınız, bir meslek öğrensin bari” sözü kulağında kalmış olacak ki meslek öğrenme bahanesiyle beni Yeter teyzenin kızı Gülşen ablanın yanına vermeye ikna oldu. Sakine öğretmen de müşterisiymiş Gülşen ablanın. Onun da yardımıyla burdayım işte. Aslında hoşuma da gidiyor bu süs işleri ama henüz o süslü yanlarını göremedim buranın.

Salona ilk geldiğim günü hatırlıyorum da sirkin ortasında hareketlerini unutmuş maymun gibiydim. Ne yandan geldiğini kestiremediğim yüksek sesli müziğe karışan fön makinesinin uğultusu gece boyunca kulaklarımda yankılanıp durmuştu.

Gösterişli salonun boya ve havlu dolaplarının arkasına gizlenmiş küçücük mutfağında geçiyor çoğunlukla zamanım. Çay demleyip bardak yıkamaktan, alalacele yenen yemeklerden arta kalanları toplamaktan sıkılıyorum zaman zaman. Ben de fırsat buldukça gizlice günlüğümü yazıyorum burada. Evde babannemle annemin bakışlarından, ağabeyimin günlüğümü elimden alıp okuma korkusundan yazamıyorum. Bu yüzden günlüğümü çantamdan hiç çıkarmıyorum. Günlük tutmayı da Sakine öğretmenden öğrendim. Bir keresinde derste “Günlük tutun. Kimseye söyleyemediklerinizi oraya yazın,rahatlarsınız.” demişti. Haklıymış. Okuldan öğrendiğim en iyi şeylerden biri bu oldu sanırım. Yedinci sınıftan beri gizlice günlük tutuyorum. Her gün olmasa da yazıyorum. Otobüs durağındaki liseli çocuğa diyemediklerimi de buraya yazmıştım. Şimdi başka diyemediklerim dökülüyor defterin sayfaları arasına.

Duvarın arkasındaki ışıltılı dünyaya karışmak istiyorum. Elime bir makas alıp kesim yapacağım güne daha çok var. İple cımbızın çizeceği yeni yüzlerde boyanın izlerini silerim herhalde en erken.

Salona gelenlerdeki hızlı değişim beni çok şaşırtıyordu önceleri. Yüzündeki mısır patlağı gibi sivilceleri, yara izlerini fırça darbeleriyle yok ettiren kadınlar; taranması mümkün olmayan saçlarla gelip şelale dökümlü saçlarla giden kızlar, eşarbinin altında emekliliği gelmiş saçlarına boya yaptıran teyzeler acaba nasıl

bir dünyada yaşarlar hep merak ediyorum. Saçına kat kat kağıt yerleştirilip boya sürülmüş kadınlar, kafasına geçirilen büyük bir fanusun içinden yeni güzellik formülü bulmak için uğraşanlar, ip ve cımbız arasında şekilden şekile giren suratlar, düğün elbisesinin içine sığmayan bedenler, makyaj malzemelerinin cazibesine kapılan benim yaşımdaki kızlar.. Hepsi bir muamma şu an benim için.

Ben annemi hiç böyle bir yerde düşünemiyorum. Herhalde yüzüne yüzüne kapaklanıp duran kızın yorgun bakışlarını gördükçe üzülür, yüzüne değen soluğunu hissettikçe cinnet getirirdi. Hem zaten o cımbız nedir bilmez ki. Bilde de hiç kullanmamıştır. Burada gördüklerimi anlattıkça, kömür karası kalın kaşlarını perdeleyen çemberini daha bir çekiştirip yayıyor yüzüne. Kavruk yüzlü, başlarındaki beyaz tülbentin gölgesinden dünyayı izleyen, çoğunlukla hevesleri kursaklarında kalmış kadınları görmeye alışan gözlerim bu ışıltılı, renkli dünyaya bakarken afallayıp kalıyordu önceleri; şimdi alışıyorum.

Her sabah salonu açıp temizlik yapmakla sorumlu olanlardan biri Ayşe biri de benim. Saat dokuza kadar her yeri pırıl pırıl yapıp çayı demliyor, Gülşen ablanın makyajsız yüzündeki şişmiş gözlerden taşan sabah kızgınlığıyla karşılaşmamak için erken gelme yarışına tutuşan kızları bekliyoruz. Onlar gelmeden önce gün boyu suspus olmuş, emir eri gibi ordan oraya koşturan Ayşe'nin dedikodu kıvamındaki laflarının arasında salonun gündemindeki manşetleri dinliyorum. Evde babamla ağabeyimin son ses izledikleri ama bir türlü anlayamadıkları maç yorumu yapan çatlak sesli adamların kulak tırmalayıcı seslerinden çektiğim yetmiyormuş gibi burada da Ayşe'nin daldan dala atlayarak anlattığı salon mağazini içimi daraltıyor çoğu zaman. Ama arada kulağıma küpe olacak bilgiler de veriyor bana. Benden birkaç ay önce işe başlamasının verdiği özgüvenle yol gösteriyor kendince. Gülşen ablanın paranın sesine çok alışmış kulakları, salonda dökülüp kırılanların sesine hiç tahammül edemezmiş mesela. Bir keresinde müşterilerin gözünün önünde Bodrumdan getirdiği mavi bibloya çarpıp kıran Zehra'ya "Gözümde o biblo kadar değer yok."demesi, günlerce hem kızların hem de salonun duvarlarında asılı duran süslü kadın tablolarının içinde yankılanıp durmuş. O günden sonra da işe gelmemiş Zehra. Demek ki gururu, burda kazandığı paradan önce geliyormuş. Böyle bir şeyi ben yapsam babam zorla salona getirir, bir de fırsatını bulmuşken azarlardı herkesin önünde. Ayşe'nin bu anlattıklarının üstüne dolapların arkasında kalan sığmağımdan hiç çıkmamaya razı oluyorum.

Gülşen abla iyi biri aslında. İyi olmasa Sakine öğretmenin bir sözülle beni salona alır mıydı hiç? Sadece parayı biraz çok seviyor.

İlk müşteriyi almadan önce mesleğine yakışır şekilde hazırlanıyor Gülşen abla. Bir kucak dolusu kıvrıcık saçlarını önce topluyor, kabarıklıkları saç spreyiyle yatıştırıyor. Yüzüne sürdüğü fondotenle tüm yorgunluklarının izini kapatıp yeni bir yüz takınıyor. Kirpiklerine sürdüğü rimelin gölgesinde ışıldayan

bakışlarıyla karşılıyor müşterisini. Rengarenk boyanmış ojeli parmaklarıyla her gün güzellik ve kısa süreli bir umut dağıtıyor salona gelenlere. Kendini güvenilir ellere bırakmanın sarhoşluğunu yaşayan kadınlar, daha bir güzelleşiyor; yüzlerinde güller açıyor. Birgün beni de o koltuklardan birine oturtup bana da emanet bir gülüş verir mi acaba?

Burda işler böyle yürüyor. Herkes bulduğu ekmeği kaybetmemek için dört elle çalışırken ben henüz arıyorum. Günün birinde o makası benim ellerim de tutmayı öğrenecek. Benden de bir Gülşen abla olur bence. Ama önce şu sihirli duvarın ardından çıkmayı başarmalıyım. Gidip kendimi hatırlatayım, boş bardakları toplayayım. Şanslıysam belki kurutma makinesini tutarım. Belki Gülşen abla bugün birikmiş haftalıklarımı verir.

Telefon sesiyle irkildi. Burnunu çekip elinin tersiyle sildikten sonra telefondaki sese: Geliyorum canım, müşteriyle Mehtaş ilgilensin.

Siyah kaplı ajandayı ait olduğu yere koyup çıktı.

S'AYIKLAMA'LAR

Güven ZORLU

* Şimdi” geleceğin geçmişiyse ‘an’ı yaşamak geçmişte kalmak olmuyor mu biraz?

* Savaşta verilen ilk kayıp ‘gerçek’se insanlığın yeni bir gerçek bulması mı gerekiyor Aiskhylos Amca, yeni bir savaşta yitirmek için?

* Balkonumda oturup aşağı kaldırıma bakarım zaman zaman. Ve oradan her zamanki hal ve kıyafetleriyle geçen bazı tipler ‘bazı arkadaşlar’ın konuşmalarındaki beylik ifadeleri anımsatır nedense bana!

* Virüslere çok da kızmayalım. Niye mi? Doğada, yaşamak için ihtiyaç duyduğu habitatı yok eden insan dışındaki tek türdür de ondan.

* Hani ‘hayat’ biz başka planlar yaparken olup biten şeydir ya... Müfettiş geldiğinde olmayan planlarımın mazereti olarak: “Hayatı kaçırmak istemedim efendim!” desem yer mi acaba?

* Bugünden bakınca geçmiş daha iyiydi diyoruz. Geleceğin de bugünden iyi olacağını -en azından- umuyoruz. O halde ya ‘iyi’ kavramıyla ilgili bir sorumuz var demektir ya ‘an’ı algılamakla. Ya da dayak yememiştir! (Öte yandan insanlık, her dönemiyle övünmenin bir yolunu bulmuştur ama.)

* Yapım eklerinden bazıları öyle şeyler yapıyor ki: yara-maz, yol-lu, yol-suz, çat-la-k, yüz-süz, kay-pak, as-alak... Bunlara yık-ım eki veya söv-üm eki desek yeridir yani!

* Para, hatta sayılar zaten soyuttur değil mi? Peki ya sayılar olmasaydı? Yaşımızı, başarılarımızın derecesini, uzunlukları, ağırlıkları, sahibi olduklarımızı, günlük pandemi tablosunu... Nasıl ve neyle ifade ederdik? Her şey (biz insanlar da dahil) sayıdan ibaret değil miyiz? Yani sayılar olmadan bir ‘hiç’iz. Meğer bir Türk filminde: “Karıcığım, sensiz ben bir hiçim.” diyen oyuncu, (şarta bağlayarak da olsa) hayatın sırrını çözmüş bir filozofmuş da haberi yokmuş!

* Bazen göz gözü görmese de toz gözü görür!

* ...

- Yeni aklım başıma geldi.

- Eski aklın nerendeydi ki?

- Aklım yeni değil, başıma yeni geldi.

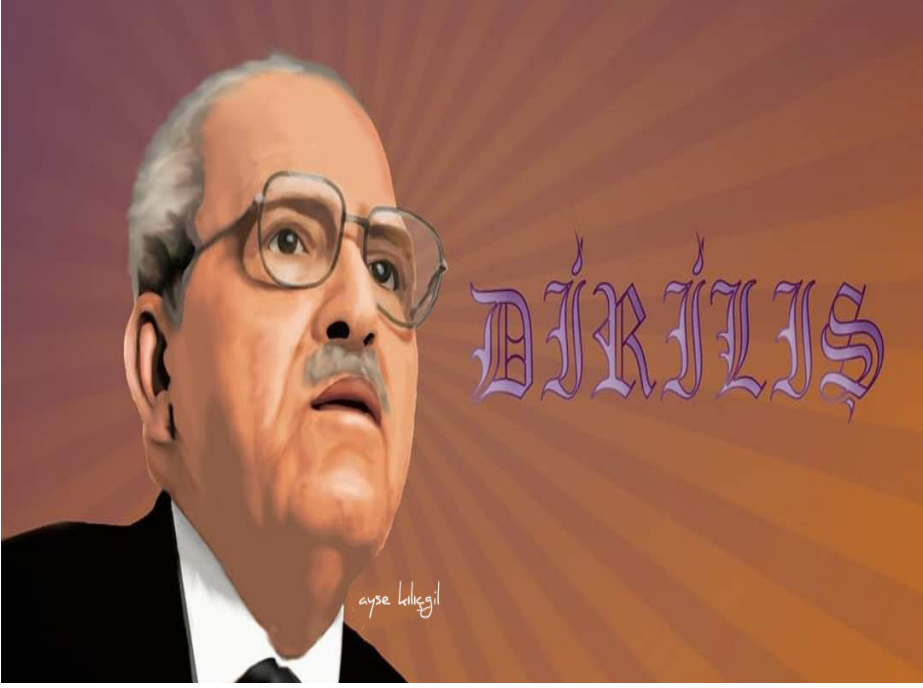
- Nereden?
- Sormadım.
- Niye, korkuyor musun?
- Aklımdan mı?
- Hayır, geldiği yerden!

* Bazen toplum olarak bir “ortak akıl”a ihtiyaç duyarız. Ama akılları pazara çıkarmışlar, herkes yine kendi aklını almış. Kimi ortaklığa razı etsek ki!

* Hem söylemlerini, hem kararlarını emir kipinde ifade eden iki kurum vardır: Biri devlettir, diğeri de tıp (der daha da konuşmam, ama hemen sevinmeyin. Şimdilik:)

DİRİLİŞ NESLİNİN MİMARİ SEZAI KARAKOÇ

Mustafa UÇURUM

Toplumların manevi dinamikleri vardır ve bu denge unsurları zor zamanda konuşarak, önemli noktalarda yer alarak toplumun şekillenmesine önemli katkılar sağlamışlardır. Onların ağızlarından çıkan her söz, kullandıkları her ifade bir neslin şekillenmesinde önemli bir yere sahiptir.

Sezai Karakoç, son yarım asırda adından sürekli söz ettiren, edebiyat ve düşünce alanındaki çalışmalarıyla kendine has bir çizgisi olan önemli bir değerdir. Çünkü o, “derdi olan” bir insandır. Kendisi için yaşamak nedir bilmeden, kendini yaşadığı coğrafyaya adanmış ender şahsiyetlerden biridir. Biz biliriz ki Sezai Karakoç’un kendisi için adanmış bir ömrü yoktur. Kendisi için tek taş koymamıştır duvara. Onun derdi gençlikle şekillenmeyi bekleyen yüreklerdedir.

Yazdıklarının arkasında olmak, yazdığı gibi yaşamak en güç sağlanan dengelerdendir. Bir acıyı anlatırken o acının gölgesinde bulunmak, uzak diyarların türküsünü terennüm ederken kalbini sonsuz bir şekilde bütün sevgilere açmak ve attığı adımda hakkı gözetmek kişinin ortaya koyacağı kendinden emin olma çizgisinin sınırlarını da belirlemektedir. Sezai Karakoç, yazdığı her cümlede ve dizide ilmik ilmik bu toprakların değerlerini dokumuş

bir düşünce adamıdır. Onun düşüncelerinin temelinde insanın kendisi vardır. Dert de şifa da insanın kendisidir.

Sezai Karakoç'un merkezinde insan vardır. Kurtuluşun meşalesini de insanın kendisi yakacaktır. Şifa, dönüp dolaşıp aynı yeri işaret eder; insanın kendi iradesi ve azmi. Onun satırlarını okurken; "Ne yapabiliriz?" sorusunun cevabı da açıktır. İnsan özüne dönerek, kendi olarak bunu başarabilecektir.

"Var oluş, bir Yitik Cennetin ortaya çıkarılış davasıdır." der Yitik Cennet kitabında. Burada yitirilen bir cennet vardır ve insanlığa düşen de bu cenneti tekrar ortaya çıkarmaktır. Yine adres aynıdır, cennete ulaşılabilecek yol; insanın kendisinden geçmektedir. Kalbinin unutulmuş noktalarına dokundukça insan, bir dirilişi de kuşanmaya başlayacaktır

Ve alinteri. Zaferin en büyük işareti. Yapılan işin en onurlu göstergesi alinteri. Sezai Karakoç, diriliş neslinin çektiği çileyi de dünyanın en şerefli mücadelesi saymaktadır. Yaptığı işi önemsemek, girdiği mücadeleyi küçümsemek ve doğru yolda olmayı en büyük erdem saymak bu çağda en değerli görülecek bir ayaklanmadır.

Sezai Karakoç, insan gücünü önemsemektedir. Bu sadece fiziki güç değildir. Fizikötesi bir dünyanın gücüne hükmetmeyi hedefleyen insan ancak başarının ışığını görebilecektir. Sezai Karakoç'u okudukça insanın içinde zirveye ulaşma arzusu kat kat artmaktadır. İnsan önemlidir, her birey kendi içinde her işi başaracak sonsuz güce sahiptir.

İnsan kendindeki azmin farkına vardığında görecektir ki tüm kâinat kendine hizmetkâr olacaktır. Her zerre insanın önünde yepyeni bir dirilişe uyanacaktır. Bu çetrefilli bir yol da değildir. Sezai Karakoç bunun reçetesini de sunar bizlere; "İnsanlığı Kitaba döndürmek." En büyük Kitaptan başlayan çıkış, ardından dana nice bereketli cümleleri de getirecektir. Kitabın sayfaları açıldıkça dünya aydınlanacak, çıkmaz sokaklar açılacak, dünyanın bozulan dengesi yerine oturacaktır.

Diriliş Neslinin Amentüsü, bütün Sezai Karakoç cümlelerinin özeti gibidir. Orada Karakoç bizlere bir yol gösterir. Gidilecek bu yol kalplere uğrayarak menziline ulaşır. Aslolan; "kalpleri fethetmek"tir. Sevgiyle, aşkla, insanlıkla fethetmek. Zaman hızla akıp giderken çağın gerisinde kalmamak için zamanın gereği gibi yaşamak. Bu da insana yeni kapıları açarken, ileriye hedefleyen bir savaşı için de bundan daha sağlam bir cephe yoktur.

Dirilişin yolu direnişten geçer. Diriliş nesli, engelleri aşarak dirilişini gerçekleştirecektir. Karşısına çıkan büyük duvarlar, yol vermez dağlar, coşkun onu yolundan alıkoyamaz. Sezai Karakoç'u okudukça insan, içindeki gücün farkına varmaya başlar. Sıradan olmamak, yeni bir medeniyet inşa edebilmek ve kendisindeki gücü hissederek engelleri aşmak için tekrar tekrar ayağa kalkar. Çünkü Sezai Karakoç'un satır aralarında öyle bir gizli güç saklıdır ki

gücün farkına varan okuyucu diriliş neslinin neferi olarak yüzünü makama dönerek Kitap'ın yolunda ilerlemeye başlayacaktır.

Ve bir şiirle dirilebilir insan. Şiir, hikmeti kuşanır ve hayatın ortasından konuşur. Öylesine yüksektir ki şiirin sesi, münzevi sanılan bir yürekten tüm insanlığa seslenir. Sezai Karakoç'un şiiri Mehmet Akif'ten beslenen ve aynı zamanda Necip Fazıl'dan ses alan bir sentezin tam ortasındadır. Bu kadarla kalmaz onun şiiri. Doğu ile batı adeta omuz omuzadır onun şiirinde. Doğunun mistik esintisi tüm ihtişamıyla dizeler arasında seyr-ü sefer ederken Batı'nın doğuya bakan yüzü karşılar okuyucuyu.

Sezai Karakoç, yıllara meydan okuyan sesiyle her dem yenilenerek diriliş nesline seslenmeye devam ediyor. Onun için önemli olan sesinin mesafesi sonsuz diyarlara ulaşmasıdır. Bunun için bir şiirin dizesi, bir yazının birkaç cümlesi ya da bir bildirinin en yüksek sesle seslendirilmesi araç olarak seçilebilir. Önemli olan neslin inşası ise bunun için tüm yollar denenmelidir. Sezai Karakoç'un dünyasına giren bir kişi, artık hayatındaki bütün engelleri ortadan kaldırır. Bilir ki dünya coğrafyası avuç içi kadardır ve münzevi bir duruş bile dirilişi hedefliyorsa er geç emeline kavuşur. Çünkü Allah, herkesin niyetini en iyi bilendir.

TADI KAÇAN HAYATLAR

Abdullah ÇÖMEZ

“ Savaşın Çocuklarına”

Ruhumla, bedenimle her şeyi kapatan koyu bir karanlığın içindeyim. Nereye baksam, nereye kaçsam zifiri bir karanlık, aşılmaz duvarlar çıkıyor karşıma. Adımlarım istikametsiz, sözlerim anlamsız kalıyor. Kimseler yok etrafımda beni anlayan. Sesler geliyor kulağıma kadar ama pek bir anlam veremiyorum hiçbir şeye. Sanki ayrı bir âlemden, başka bir dilde konuşuyorlar. Oysa anne-babamın konuşması, dili öyle değil. Sonra birileri beni duysun anlasın diye bağıyor, çırpınıyorum ama nafiye. Her taraf kör karanlık.

Derken kulağıma anladığım birtakım kelimeler geliyor. ‘Zavallı, hala o günün etkisinde, travmadan kurtulmuş değil.’ Elimden kolumdan tutanlar var. Anlam veremediğim bir şeyler yapıyorlar. Sonra sanki kolumu mahallemizin hırçın arısı iğneliyor.

Sağa sola koşturuyorum karanlıklar içinde. Geriden çok gerilerden bir ışık huzmesi ayaklarımın dibine kadar ulaşıyor. Gerisin geriye ışık huzmesinin içine doğru yürüyorum. Bana doğru, önce kokusunu duyduğum biri geliyor. Tanıdık bir koku: Annemin kokusu. Beni çağırıyor. Koşuyorum gülererek, sevinerek. Sonra ansızın duraksıyorum. Annem beyaz elbiseler içinde kollarını uzatmış, sıcacık tebessüm ediyor bana. Ayaklarına bakıyorum, ayakları bir sis bulutu içinde görünmüyor. Sanki uçan bir melek gibi karşımda duruyor. Hiçbir şeye aldırmadan melek anneme doğru koşuyorum. İşte en güvenli, en huzurlu olduğum yerdeyim. Birkaç kez anne, anne... diye sesleniyorum. Hiçbir şey demeden saçlarımı okşuyor, tıpkı eskiden olduğu gibi. Annemin kokusunda, avuçlarının sıcaklığında yavaş yavaş gözlerim kapanıyor. ‘Bırakma beni anne, hiç bırakma olur mu?’ diye mırıldanıyorum. Göz kapaklarım ağırlaşıyor. Tatlı bir uyku bastırıyor.

Yine garip sesler içinde anlayabildiğim bir söz: ‘Zavallıcık sakinleşti, uyuyacak. İlaç etkisini yeni yeni gösteriyor.’

Böyle ne kadar zaman geçti bilmiyorum. Boz bulanık bir dünyaya uyandım. Her yanımın ağrıdığını hissettim. Ama en çok neremin ağrıdığını pek bilmiyorum. Doğrulamak istedim ama nafiye. Zaten etrafımdaki garip insanlar da buna müsaade etmediler. Çaresiz bir çocuk gönlüyle ağlamaya başladım.

Sisli bir sokağa bakıyordum sanki. Çocuk sesleri yeri göğü inletiyordu. Mahallenin çocukları maça başlamışlar bile. Kenarda durdum, beni de maça alırlar mı diye baktım. Tam o sırada uçak seslerinin artarak bize doğru yaklaştığını tarifsiz bir korkuyla hissettim. Herkes topu bir kenara bıraktı,

oyunumuz yarım kaldı. Ne yapacağımı bilemez bir halde ağlamaya başladım. Baba baba... diye korkudan bir köşeye sinmiştim. Babam olaydı yanımda hiç korkmazdım. Çünkü benim babam hiçbir şeyden korkmazdı. Ama şimdi nerelerdedi? Korku dolu gözlerle sağa sola bakarken, babamı sokağın başında gördüm. Evimize doğru gidiyordu. Seslendim ama aldırış etmeden hızlı adımlarla yürüyordu. Biraz korku, biraz heyecanla arkasından var gücümle koştum. Babamı avluda yakaladım, adeta bacaklarına sarıldım. Saçlarımı okşadı, bir şey demeden eve girdik. Sağa sola bakındım ama babam ansızın kayboldu ortalıktan. İçerisi zifiri karanlık, bir adım atsam derin bir boşluğa düşecek gibi hissettim. Çaresiz bir çocuk korkusu ve gönlüyle ağlamaya başladım. Baba! bırakma beni, diye yalvarıyorum.

Yine etrafımda garip insanlar. Hıçkırıklarım bitmek tükenmek bilmiyor. Yine bir haylaz arı kolumdan iğneliyor sanki. Sakinleşiyorum.

Durgun bir gün sonunda, dedem önde ben arkada kasabanın hemen yakınında bulunan zeytinliğe gidiyoruz. Dedem anlatıyor, ben dinliyorum. Eskiden de buraların çok karışık olduğundan bahsedip: “Bu topraklar belalı evlat. Kan, gözyaşı hiç eksik olmadı. Öyle ki bu topraklara peygamber torunu Hz. Hüseyin’in bile kanını akıttılar. Bundan sonra da kan durmayacak.” Derken dizlerini tutarak; şu ihtiyar deden dizlerinden çok çekti, diyor. Beni bir ağacın gölgesine çekip terini sildikten sonra sevgiyle yanaklarımdan öpüyor. ‘Oğlum doktor olacak dedesinin dizlerini iyileştirecek.’ diyor. Koltuk altlarını hafifçe gıdıklayıp beni güldürüyor. Tam kalkıp yola koyulacağımız sırada yakınımızda şiddetli bir patlama oluyor. Korkuyla kaçıyorum. Göz gözü görmüyor, her yer toz duman içinde. Savruluyorum ve derin bir çukurun dibindeyim. Dedeme sesleniyorum, yok. Bağırıyorum çağırıyorum kimsecikler duymuyor sesimi.

Yine tanımadığım insanlar etrafımda beni sakınleştirmeye çalışıyorlar. Bildiğim bir dilde birisi, korkmamam gerektiğini söylüyor. Yine ağlıyorum. Anlaşılan yaralıyım hem de ağır yaralı. Kolum kanadım sanki kırılmış, kötürüm gibiyim. Korkuyla karışık tarifsiz acılar içindeyim.

Başımın kundak bebekleri gibi sarıp sarmalandığımı hissediyorum. Bir gözüm yine sargının içinde, diğeri ise her şeyi bulanık görüyor.

Yanı başımdaki pencereden güvercinlerin uçtuğunu, dumanlar içinde görebiliyorum. Başım yine dönmeye başlıyor. Boşlukta yol alıyorum. Upuzun ve dik basamakların ardından son kapıdan da geçip güvercinleri beslediğimiz evimizin damındayım. Çapkın, yine iş başında bütün dişileri kovalıyor. Paçalı, Gerdan, Taklacı, Süslü, Kınalı, Benekli, Paytak... hepsi ayrı bir havada. Gökyüzüne bakıyorum. Tam uçma havası var. “Sizi gidi miskinler, siz kuşsunuz neden uçmazsınız.” Elimdeki değnekle güvercinleri havalandırmaya çalışıyorum. Gönülsüzce kanat çırpıp sonunda havalanıyorlar. Kuşların uçuşunu seyretmek ayrı bir zevk veriyor. Toplu halde kasabanın semalarında

bir o yana bir bu yana özgürce kanat çırpıyorlar.

Tam da bunları hayal ederken top sesleri, bomba sesleri yeri göğü inletiyor. Kuşlar, dumanlar içinde kalıp her biri bir yere dağılıyor. Değişik sesler çıkarıyorum gelmeleri için ama hiçbiri sesime gelmiyor. Yine bağıyorum feryat figan. Güvercinlerim ...! Ne olur geri dönün, geri gelin. Paçalı, Taklacı...! Bomba sesleri daha da yakınlardan gelmeye başladı. Güvercinlerim de gözden kayboldu. Korku, her yanıma kapladı fakat onları bırakıp gidemedim. Sonra bir uğultuyla sarsıldım. Her yer sarsıldı. Evimiz un ufak oluyor. Ayaklarımın altından yeryüzü kayıp gidiyor. En yakınlarım neredeler bilmiyorum. Sonrasını hatırlamıyorum.

*Yine garip odadayım. Ağrılı sancularla kendime geliyorum. Sisler içinde tanıdık yüzler arıyorum ama bulamıyorum. "Siz de kimsiniz, ben neredeyim, ailem nerede, bana ne oldu." gibi aklıma takılan soruları soruyorum. Bir şeyler söyleniyor ama anlamıyorum. Sonra biri, anladığım kelimelerle korkmamam gerektiğini, herkesin iyi olduğunu, güvende olduğumu bir bir anlatıyor. Hatırlayabildiğim anularla tekrar soruyorum: "**Siz hangi tarafsınız?**" Acı tebessümler yerleşiyor suratlara. Sonra bu kavgada bizim tarafımız neresi, diye düşünüyorum. Doğrusu cevap bulamıyorum. Ama gerçek olan ve acı olan filler tepişirken ayakaltında ezilen bizleriz.*

Başımı yana çevirdiğimde pencereden gökyüzünde uçan kuşlara takılıyor gözüm. Güvercinlerimiz aklıma geliyor. Acaba onlar da özgür bir gökyüzü buldular mı kendilerine.

KENDİN OLMA HALİ

Tuğba NURLU ERTÜRK

Kendini tanıma/keşfetme adına atölye çalışmalarının yapıldığını, yine bu amaca hizmet etmek gayesi ile kitapların basıldığını görüyorum. Bu gayretleri ve bunlara oluşan talepleri takdir etmekle beraber insanı bu denli kendine uzaklaştıran olguları da sorgulama gereği duyuyorum.

İnsanın benliği ile arasına duvar örebilecek güçte olan bir sistemin içerisindeyiz hepimiz. İletişim araçlarının artması, yazılı ve görsel materyallere ulaşmanın kolaylaşması ile birlikte sürekli uyaran bombandırmamına maruz kalıyoruz. Başkalarının allayıp pullayıp bize servis ettiği tercihler birden bizim öncelikli hedeflerimiz haline gelebiliyor ve bir bakmışız -yapmalı, -etmeli, -olmalı kipleri zihnimizde uçuşup duruyor. Aslında bunu hayatımızın sadece yetişkinlik döneminde yaşamıyoruz, çocukluktan itibaren bu durumun kurbanı olabiliyoruz. İçine doğduğumuz aile kendi doğruları ile bizi inşa etmeye çalışıyor, ardından okul çağı ile birlikte eğitimciler devreye giriyor. Tam ergenlikle beraber kriz fırsata dönüşecekken sınavlar diyor ki: "Dur şimdi sırası değil önce engelleri aş sonra bir ara kendini keşfedeceğin." Böylelikle yaş alıyoruz, hayatta roller kazanıyoruz ama bir türlü kendimiz olamıyoruz, olamadıkça da derin bir mutsuzluğun içinde hapsolüyoruz. Çünkü kurduğumuz o yaşam aslında bizim seçimlerimizin ürünü değil bize dayatılan doğruların sonucu.

Özellikle bizim gibi kolektif bilincin ön planda olduğu doğu toplumlarında birey olma ve kendini bulma durumu daha da zor bir hal alabiliyor. Kişinin gelişiminde ailenin baskın ve uzun soluklu direktifleri, toplumun kalıpları hatta yer yer bu kalıplara uyma baskısı kişisel farkındalığın önünde birer engel teşkil edebiliyor. Burada çözüm, aile ve toplumun normlarını ortadan kaldırmak ya da bunlara yüz çevirmek değildir. Bireyi başıboş bırakmaktan ziyade ona düşünme ve eleştirme alanı tanımaktır. Sorgulama lüksü olmayanın düşünme lüksünün olduğunu söylemek çok da mümkün değildir. Elbette sorgulamak ve düşünmek beraberinde bir takım sorumluluklar getirebilir. Başkalarının düşünceleri ve tercihleri ile yaşarken kısmen de olsa yükümlülüklerimizden kaçınabiliriz. Ancak varoluşumuzda edilgen değil etken hale gelirsek seçimlerimiz ve sonuçları bizim ürünüümüz ve sorumluluğumuz olur. Dahası birey olmak ve içgörü yetisi kazanmak biraz sancılı bir süreçtir. Zira benliğimizi bulduğumuzda, kim olduğumuzu fark ettiğimizde o kişiyi sevmeye de biliriz. Bugüne kadar bize sunulan, idealden uzak bir profil olabilir. Fakat kendimize yabancı olma halinden sıyrılabilmek için benlikle yüzleşip sulh edebilmek ve bilinçli bir kişilik inşası oluşturmak daha isabetlidir.

Mistik öğretiler ve İslam tasavvufu ise hiçlik makamı üzerinde durur. Bu makamda benlikten vazgeçiş söz konusudur. Ama vazgeçmeden önce bulmak gerekir. Bu yüzden kişinin tekâmül sürecinde belli bir dönem halvet ve uzlet gerekli görülür. Kişi; toplumdan uzaklaşarak önce kendi ile hemhal olur, bizzat varlığından yola çıkar ardından aşkın varlığa ulaşır. Bu bağlamda Tanrıya varış sürecinde bilinç ve kendilik hâlinin ön koşulundan söz edebiliriz. Çünkü Tanrıya yabancılaşma kendine yabancılaşmanın bir ürünü olarak değerlendirilebilir. Her an kuru bir kalabalığın parçası olmak, aidiyet duygusunun tatminini önceleme bu yabancılaşma durumunu perçinleyebilir. Bu noktada sosyal oluşumun dışına çıkıp benliğimize "Neden bu topluluğun içindeyim, benim için burası ne anlam ifade ediyor ve buradaki rolüm nedir?" gibi soruları yöneltmek yardımcı olabilir. Kendimize kurtarılmış bölgeler tayin edip yalnızlığımız ile baş başa kalma cesareti gösterebilirsek benliğimize yabancılaşmadan da toplumun bir parçası olarak kalabiliriz.

Öz farkındalık ve kendilik hâli deyince edebiyatın bu anlamda misyonuna değinmeden yazımı bitirmek istemiyorum. Okumayı seven bir birey olarak iyi eserlerin insanın iç dünyasına açılan kapının anahtarı olduğu görüşünün tarafındayım. Fakat Alman filozof Arthur Schoupenhauer'ın okumak üzerine yaptığı çarpıcı yorumla da konuya başka bir pencere açmak niyetindeyim. O, zihin ve mideyi birbirine benzetiyor; nasıl ki mideyi besinle tıka basa doldurmak onu bozuyorsa her boş vakitte okumanın da zihni bulanıklaştırıp felç edeceğini savunuyor. Sürekli okuyarak zihni meşgul etmeyi, düşünme ve muhakeme yetisinin önünde bir engel olarak görüyor.⁽¹⁾ Popüler kültürün etkisinden kaçamadığımız zamanlarda diğer unsurları dönüştürdüğümüz gibi kitapları da birer tüketim nesnesi haline getirebiliyoruz. Haftalık, aylık okuma hedefleri ve listeleri hazırlıyoruz iyi niyetli görünen bu kaygının anlamlı bir zeminde şekil bulması için şu soruya cevap vermesi gerekiyor. Neden bunları okumalıyım? Eğer okuma eylemi kişinin benliğinden ve günlük hayatın telaşından bir kaçışa evrildiyse bireyin kendini bulmasının önünde bu bir engel olabilir. En az okuma süresi kadar düşünmeye de yer açmak, başkalarının söylediklerinin bizdeki karşılığını sorgulamak okumayı benlik için bir kazanıma çevirebilir.

1. Arthur Schoupenhauer, *Okumak, Yazmak ve Yaşamak Üzerine*, Say Yayınları.

UMUT

Nurgül BALDEMİR

Kapını çalıyoruz... Sadece üç kez “tık tık tık” sesi duyulan... Üç heceli bir şey isteyecek belli ki gelen, diyorsun. Muhtemelen biraz toz şeker, belki küçük bir fincan... Daha kapının kolunu aşağıya indirmeden hissediyorsun sen, bir ricamız olduğunu ama görüyorsun epey de mahcup bu, kapında soluklanan...

Zile basmaktan çekinişimizden biliyorsun bunu. Daha ziyade kapının o küçük dübününden bakıp bizi elimizde o fincanla gördüğünde anlıyorsun. Rahatsız etmek istemedik belli ki ama kalmamış kendimizde istemeye geldiğimiz o pudra değil, küp değil illa ki “toz şekeri”... Kapı komşun değil miyiz biz netice de. İstemek en doğal hakkımız değil mi?..

Bir fincan toz şeker istiyoruz senden evet, yanılmıyorsun.

Aslında ne çok yanılıyorsun hayat...

Kapı kapı “umut” istiyoruz birbirimizden biz, insanlık dileniyoruz. Kalmadı kimsede çünkü, taze bitti hepsi. Yetmedi elimizde kalanlar bize. İhtiyacımızdan fazlasını dağıtalım derken, kendimiz hep umutsuz kaldık biz.

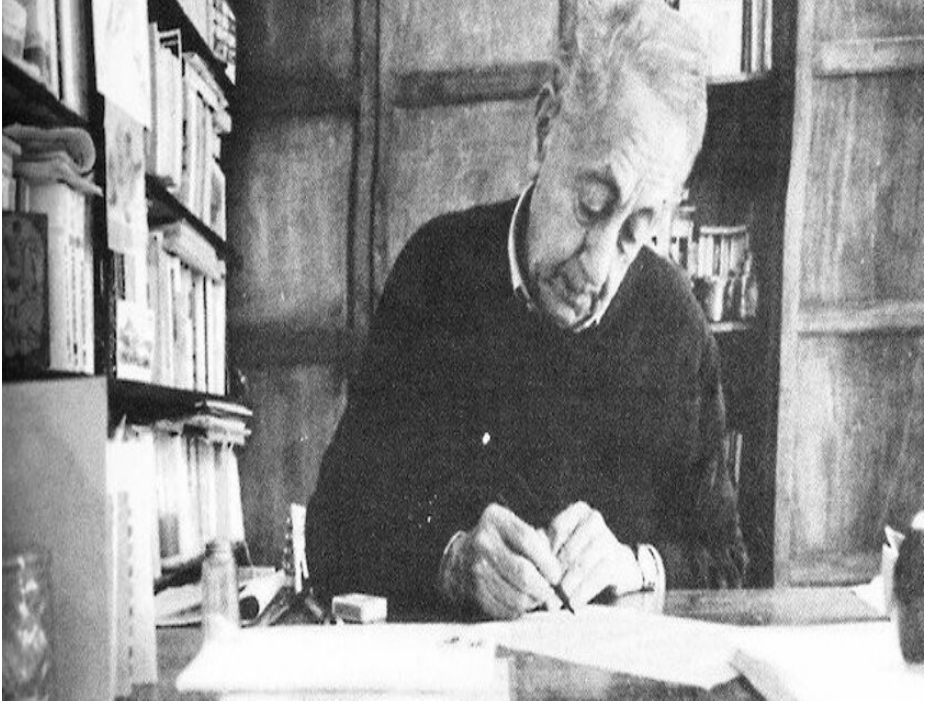
Kapını üç kez tıklamamızdan bil istedik, ola ki; “Kim o?” dersen, üç heceyle bir “u-mut-suz” var kapının ardında, anla istedik.

Bize biraz umut lazım hayat; aradık, bir türlü bulamadık. Varsa senden bir fincan umut isteyecektik, kapını bu yüzden çaldık. Tadı kaçmış şu günlerimize bir fincan toz şeker niyetine...

Çayı şekersiz içebilen, umutsuz içemeyen biçarelere bir parça “umut” olsun diye...

İLHAN BERK'E KISA BİR MEKTUP

Enes Ali ALTINTAŞ

Türkiye'de şairler müezzinden önce uyanırmış, bilmezdim.

İlhan ağbi affet beni, ben şiirden anlamayan bir gencim.

Gökyüzünün aydınlık ilk dakikalarında, kendimi balkonumun önündeki elektrik direğinin tepesinde hayal ettim. Kuşlara mübaşirlik yaptım, yıldızlara ise veda ettim.

Doğrusu bütün gece benimle sohbet eden yıldızları şimdiden çok özledim.

Ben kalbimden çok çektim İlhan ağbi.

Nedenini bilmiyorum, hüzünlü olduğumda kendimi hep daha iyi bir insan addettim.

Pirincin içindeki taşları ayıklar gibi, realizmin içindeki acıyı temizledim.

Sonra yıldızlar üstünde oturup o taşları ekmek arası afiyetle yedim.

Biraz karın ağrısı yapıyor ama olsun, alışkınım, bu ağrıyı da diğerleri gibi içime hapsedirim.

İlhan ağbi affet beni, ben şiirden anlamayan bir gencim.

Öyle laf olsun diye değil, hakikaten Chopin'i çok severim.

O tuşlara her bastığımda, baş başa konuşuyoruz gibi hissedirim.

Aynı dili konuşmasak da, aynı duyguyu paylaştığımızı bilirim.

İlhan ağbi lütfen affet beni, ben şiirden anlamayan bir gencim.

Nazım ağbiden hiçbir şey öğrenemedim.

Yazmaya ve yaşamaya dair ne varsa gönlümde, çoğunu gölgeledim.

Sincapları hızlı davrandıkları için göremedim.

Kuşların dilini ne yaptım sa çözemedim.

Ama laf aramızda, mahallede sessizce dolaşan köpeklerle çok muhabbet etmişliğim var bunu söylemek isterim.

İlhan ağbi biliyor musun?

Oğuz ağbinin kalemini çok merak ederdim. Beyoğlu'ndaki evinde beraber kahve içmek isterdim.

Cemal ağbinin sigarasını bastığı kül tablasını görmek istediğim gibi, Birhan Keskin'in Kargo'sunu da ben almak isterdim.

İlhan ağbi affet beni, saygısızlık etmek istemem fakat ben şiirden anlamayan bir gencim.

Kelimeleri daha özenli dizip sana inci gibi bir şiir hediye etmek isterdim.

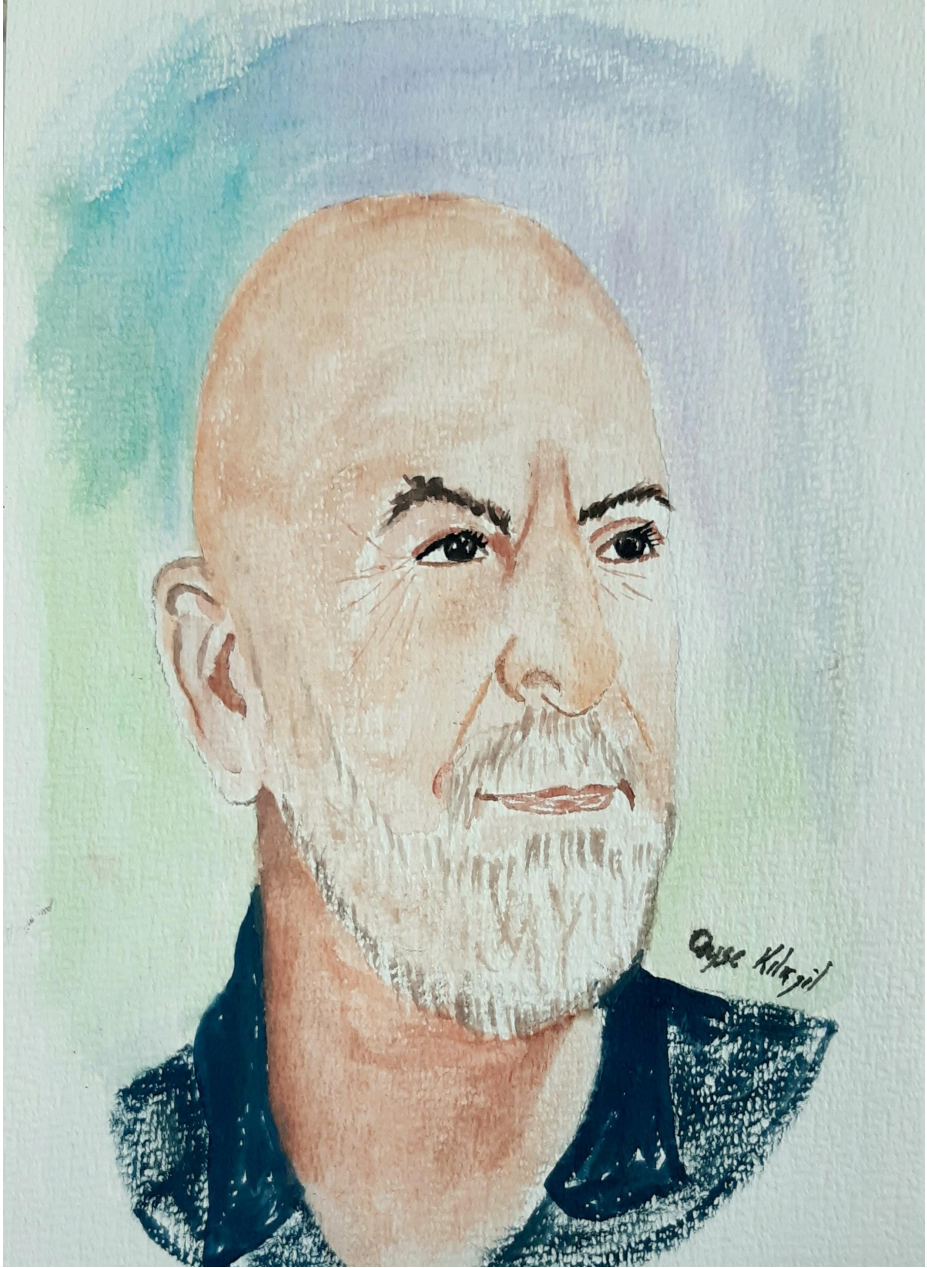
Tıpkı şu kasvetli dünyanın umutlu insanların, birbirlerine sarılmış halde fotoğraflarını çekmek istediğim gibi...

İlhan ağbi affet beni, ben yazdığı şiirlere bile, şiir diyemeyen bir gencim.

Özlemle...

BU BÖYLEDİR

Veysel KILIÇGİL

Mustafa Kutlu, Dergâh Yayınları, 1987.

Eğer bir lunaparka gidiyorsanız bir süre eğlenip oradan ayrılacağınıza eminsinizdir. Peki ya içinden çıkmayacağınız bir lunapark?

“Heþ beni yazdın.

Mağlup olurken ordu, yaşlı dururken bütün vatan.”

Yahya Kemal’in “Açık Deniz” şiirinden bu dizeyle başlıyor kitap. Yani hayatta mağlup olmuş Süleyman Koç’un hikâyesi. Felsefeden tek dersten kalmış ve mezun olamamış Süleyman’ın hikâyesi. Hikâye lunaparkta başlar. Süleyman, eşi Zinnure ve kızları Fatma... Parkta oyuncak tavşanı vuracak ve yeni bir sayfa açacaktır Süleyman.

Hikâyedeki lunapark Kutlu’nun çok güzel kullandığı bir metaforudur aslında. Sembolizmi her sayfada hissettirir usta yazar. Kitap, Süleyman’ın anında ve geçmişinde bulunan insanların iç seslerinden oluşan, sekiz hikâyeden müteşekkil. Bu sekiz hikâyede ortak nokta Süleyman. Lunapark etrafındaki halkalar gittikçe genişler ve Süleyman’ın çevresi hikâyelere dâhil olur. Olay anda geçse de Mustafa Kutlu usta tekniğiyle geçmiş, gelecek ve şimdi arasında kafasını karıştırır okuyucunun.

Bu Böyledir, kitabın hem adı hem de ilk hikâyesi. Süleyman’ın kendi ağzından “Benim kronolojimi biliyor musun?” diye söze başlayarak anlattığı öyküsü. Her türlü kargaşasıyla dünyayı sembolize eden lunaparkta yanındaki şişko adam gibi tavşanı bir kere de ben vursam diye diye çıkıp gidecektir dünyadan, lunaparktan çıkamasa da.

Yorgancı Hafız Yaşar’ın yanında çalışmaya devam edip hafızlığını tamamlamak ister ama banka memuru olur Süleyman. Herkesi sevindirir, kendi sevinemese de.

“İşte ben. Süleyman Koç. Memur oldum herkesi sevindirdim.” (s.32)

Bahtımın Yıldızı, yani ikinci hikâye Zinnure’nin iç sesidir. Hanımın oğluna âşık. Zenginliğe meyleden. Her hikâyedeki gibi imkânsız aşk. Yetim Süleyman ile evlilik, mantıklı.

Süleyman’ın Seçimi, kitabın üçüncü hikâyesi. Yorgancı Yaşar’ın dükkânında huzur bulan Süleyman huzur vermeyi, bulmaktan üstün tutar. Felsefeden yıllardır veremediği tek dersi verir ve banka memurluğunu seçer ve kravatu boynuna takar. Seçim sadece meslek ya da eş seçimi değildir. Dünya ile öteki dünya arasındaki seçimdir araftaki Süleyman’ın.

“Bu kravatla bağlanmıştım bir yere. Nereye bağlandığımı ne bilecektim? Ne bilecektim, nasıl bir seçim yaptığımı? Kravatı çıkarınca yorgancı dükkânının serinliği, köşedeki çiçeklerin rayihası sarmıştı her yanıma. Bu kambur adamda ne buluyordum? Niye ikide bir bu yorgancı dükkânına sığınıyordum?”

Red Cephesi dördüncü hikâye. Yolu tıkayan adam yani Yorgancı Hafız Yaşar'ın dilinden.

“Motor gürültülerinin yavru kuşları yuvalarından ürküttüğü zaman...”

Ağaçların devrildiği, kayaların demir matkaplarla delindiği, suların önünün kesildiği zaman...”

Giderek büyüyen ve gelişen şehirde zamana ve teknolojiye meydan okuyan, dünyadan elini eteğini çekmiş, çiçekler içerisinde yorganlarını diken Hafız... Mustafa Kutlu'nun eserlerinde görmeye alışık olduğumuz tasavvufi halk insanı. Cami ve dükkânı arasında geçen bir hayat. Şehri tam ortasından bölen yol, onu da bahçesinden ayırır. Koca binaların arasında kalan küçük dükkânını emlak fiyatlarına aldırılmayarak satmaz, yolu tıkar. Beli bükülmüş, yaşlı haliyle, artık binaların arasından gözükmeyen camide daha gür sesle ezan okuması gerekecektir. Bu bağırış sadece namaza çağrı değil. Herkese inat dükkânına elektrik bile bağlatmaz.

“Lambalar yandı. Şehrin sokakları, çarşıları, meydanları, evleri aydınlandı. İnsanlar artık geç yatıp geç kalkmaya başladılar. Gece gecedir, gündüz de gündüz. Gece ibadet ve uyku, gündüz çalışma.”

“Suya, havaya, kurda, kuşa, her işe karıştır bunlar. Kim bunlar? Kim olacak, o yolun adamları. O yolun adamlarının adamı olan adamlar. Onlara kanıp katılan başka adamlar. Bu adamların başka yerlerdeki başka adamları. Onların ortakları...”

Manifatura, beşinci hikâye. Süleyman'ın Rafet dayısı hayatta görmeye alışık olduğumuz tipik insanlardandır. Kutlu, Yorgancı Hafız'da olduğu gibi karakteri çok iyi hissettirir okuyucuya.

Gelişen şehir, büyüyen dükkân, cemaatle namaza kalmayan zaman... Yanında çalışan yeğeni Süleyman'ın getirdiği bir sepet armut kimse görmesin diye tezgâhın altına konur. Vakit olmadığı için camiye gidilemediği için dükkânda kılınan namazda dükkânı büyütüp kızı Süleyman'a verip işin başına geçirme düşüncesi akla yatar. Lakin tezgâhın altındaki armuttan bir tane yiyecekken sol göğse bir ağrı girer.

Altıncı ve yedinci hikâye kitaptaki nispeten güçlü olmayan bölümler.

Son, adı gibi kitabın son hikâyesi. İç içe geçmiş olayda tekrar en başa, lunaparka dönülüyor. Sırada bir eşya piyangosu çekilişi var. Eşinin zoruyla girdiği çekilişten bir elektrikli fırın kazanırlar. Artık lunaparktan çıkmak isteseler de bir türlü çıkışı bulamazlar. Kendilerini bir oraya bir buraya oyun ve eğlence için sıraya giren insan kalabalığının içinde bulurlar. Elinde fırınla oradan oraya çıkış arayan Süleyman, tüm bu kargaşanın arasında elindeki fırını bir türlü bırakamaz. Hikâyenin başındaki tavşan gibi bu dünyaya ait güçlü bir hırsın simgesidir fırın. Sürekli geldikleri parkta çıkışı bir türlü bulamazlar. Çıkış bulamadıkları, ellerinde fırınlarıyla oradan oraya savruldukları park

aslında nimetlerine sıkı sıkıya sarılıp huzura bir çıkış bulamadığımız dünyadır. Saatleri hep gece 11'i gösterir.

"Saatler işliyor ama zaman durmuş gibi. Belki de bozulmuştur. Ne?! Saat mi, zaman mı? Artık önemi yok. Çünkü çıkış görülmedi henüz."

Çaresiz çıkış ararken karşılaştıkları sarhoşun cümleleriyle biter kitap.

Ohoooo... Aptallığı bırakın... Çıkış mıkiş yok... Birer şişe bulun kendinize... Benimki bitmiş... Yoksa verirdim birer yudum... Ya da... Ya da..." Adam sonra ileride aynı yöne doğru bağıra çağıra giden kalabalığı göstererek " Onlara karışm... Onlara..."

Bu bölümde Kutlu kitabın kahramanlarını geri plana çekip kendisi öne çıkıyor. Kitabın başından beri alışık olduğumuz üslup biraz değişiyor ve yazar mesajını daha doğrudan vermeye çalışıyor.

Açıkçası kitaptan böyle bir Son beklemiyordum. Lunapark metaforundan ve dünya sembolizminden olayın gidişatını dikkatli bir okuyucu mutlaka anlayacaktır. Ama içeriğin gücü Son bölümdeki karmaşanın içerisinde artarak devam etse de okuyucunun zihnini biraz zorlayan ve okuyucunun kafasında soru işaretleri bırakan, sürekli geçmiş, gelecek ve şimdide gidip gelen harika üslup Son bölümde mesajı daha doğrudan veriyor. Karmaşıklık bir anda netleşmesi her ne kadar iyi gözükse de kitabın genelindeki üsluba bakarak okuyanı şaşırtıyor. Bu da usta yazara naçizane tek eleştirimiz olsun.

AKTI GÜLLER

Buket UÇAR

Gece 03.21... Sessizlik inliyor zamanda, ağzının içindeki müthiş ağrıyla. Uyandı. Bütün bedeni geceye inat avaz avaz isyanda... "Aman Allah'ım!" diyerek andı çok da aklına gelmeyen Allah'ı, geceyi ikiye ayırdı nidasıyla. Ağrıyı hisseden organları bu seslenişte ortak karar kılmıştı, dili tercüman oldu bu duyguya. "A" harflerinin sıradağlar gibi ağzına dizilmesiyle o dağların arasına saklanmış nehirlerin yol bulup taşması çok vakit almadı. Sağa döndü olmadı, sola döndü olmadı. Gündüz "Küçük(!)" dedikleri ama ağzının içinde koca bir oyuk bırakan operasyon geçirmişti. "Biraz ağrın olur." demişti diş hekimi. O biraz ağrıda önerilen ağrı kesici ilaç işe yaramış, uykuya dalmıştı tatlı tatlı. Bu neydi şimdi? Avuçlarını yumdu, sıktı gücünün yettiğinde. Dayanamadı, yüzüne indirdi yumruklarını. Yaptığı bu hareketle nereden düştüğünü şaşırıldı. Ağrı şimdi daha da dayanılmazdı. Ağzının içine dâhil bile olamamış bir yirmilik dişi yuvasından oyup çıkarmışlardı küçük bir operasyonla(!) Arkasında bıraktığı iz büyük, acı büyük... Gözünü açmamış bu beceriksiz dişin intikamı kötü olmuştu. Yanında uyuyan karısını uyandırmak istedi, kıyamadı, biraz daha bekledi. Geçmesi bir tarafa, gittikçe zonkluyordu kafasında, acı acı acı... Yüzünde belli belirsiz bir gülümseme vardı kadının, sinir oldu bu duruma, kadını sarsa sarsa uyandırdı. Ruhü aniden bedenine giren kadın yatağın üstüne oturuverdi. "Kafamı kes!" diye bağırdı Mahir karısına. Bu sesle kendisine gelen Aynur, besmelelerle avuçlarına aldı kocasının yüzünü.

"Ne diyorsun sen?"

"Çok ağrıyor, dayanamıyorum, kan da durmadı."

"Dur, doktoru arayalım."

"Bu saatte mi?"

"Saati olmaz onların."

İnternette nöbetçi eczaneyi bulup geceye ses oldular; önce evde, sonra apartmanda, en son da çalıştırdıkları arabayla sokakta. "Kabir azabı." derler diş ağrısına. "Doğum sancısından beter." dediklerini de duymuştu. "Azrail gelse "Al canımı!" deyip kurtulası geldi kendisinden, tüm ağzında varlığını hissettiren ağrıdan. . Eczaneye vardıklarında canlı, küçük, ıslıl ıslıl bir dünyaya doğdular. Sosyal mesafe hak getire, herkes birbirinin üstünde. Boşa dememişler "Gece depreşir dertler." "Ne kadar kalabalık, sıra bekleyemem, bir şeyler yap!" diye yalvardı karısına. Maskelerini kontrol edip daldılar kalabalığın arasına. Durumu izah ettiler, öncelik istediler; anlayışla karşılayanlar oldu, içlerinden

azarlayanlar da... Nihayet ulaştılar amaçlarına. İlacın adını söylediklerinde eczacı, doktorun mesajını görmek istedi. O ilaç öyle herkese, her vakit verilemezdi. “Uyardı değil mi doktorunuz sizi?” diye de hatırlattı uyukulu kalfa ilacın akıbetini. “Uyardı uyardı!” diye sızlandı adam, ağzındaki ilacı bir yudum su ile içiverdi kanın karıştığı tatla. Eczacı ilacın içindeki yazıları okumalarını tembihledi. Dönüş yolunda adam arabada uyuyakaldı. Eve girince kaldıkları yerden uykuya devam etmek istediler, sabaha iş vardı. Kâğıdı okuma işini ertelediler.

0312... 312 nerenin kodu? Amasya'da ne yetişiyordu en çok? Elma, evet elma... Kaymak Afyon'da, manyak...

“Mahir uyan! Mahir uyan!” Adam uyandı sağına soluna bakındı.

“Uyuyamıyorum, çok yoruldu, çok soru var.”

“Halüsinasyona sebep olmuş ilaçlar.” diyerek öbür tarafına çevirdi adamı kadın, korktu uyumaya, arkasında uyanık kaldı. Çok geçmemişti ki kalktı oturdu adam yatağın ortasına:

“Düşüyorum tut beni!” Gece buna benzer şekilde kâbus gibi bitti.

“Bugün işe gitme istersen.”

“Gitmeliyim. Uyumaya da korkarım zaten.”

“Arabayı bana bırakır mısın? Gülay ile buluşacağım.” Yeni kontrollü hayatın ilk buluşmasını ayarlamıştı o güne. Maskeyle, kolonyayla gidecekti; sadece çay içeceklerdi bir de tadı anlatılmaz sohbet... Sıradan şeyler lüks olmuştu virüsle birlikte sürdürülen hayatta. Her adım emek istiyordu, düşünmeden hareket etmek hastalığa kapılarını açabilirdi her an. “Tamam. Ben bu şekilde araba kullanmasam daha doğru olur galiba.” dedi Mahir, anahtarları karısının eline bırakırken yanağına da bir öpücük kondurdu. Kafası çok karıştı.

“Tamam canım, izin aldım, biraz erken çıkacağım. Kararlaştırdığımız yerde bulurum seni.” Telefonu arkadaşıyla yaptığı görüşmeye kapattı, gecesi huzursuz geçen kocasının adını buldu, tıkladı. “Kurtar beni!” diyen bir ses yankılandı karşı taraftan. Yerinden fırlayan kadın beklemediği bu tepki karşısında ne yapacağını şaşırıldı. Dengesiz adam değildi kocası, olur olmaz şaka da yapmazdı. “Ne oldu?” diye gürlledi ani bir refleksle. “Ne oldu?” diye cevap verdi adam da. Sonra “Kâbus gördüm.” dedi ayılınca.

“Uyuma lütfen!”

“Elimde değil, dalıyorum aniden.”

“İlacın etkisinden bunlar, bir daha içme bari.”

“Tamam. Alayım mı seni çıkışta?”

“Araba bende ya!”

“Doğru unutmuşum.” Aynur huzursuzlandı. Doktoru aramalıydı. Normal değildi bu davranışlar, önlem gerekiyordu.

“Aynur Hanım...”

“Geliyorum.” İşlerin telaşına kapıldı, aramadı, arayamadı, unuttu...

Buluşacakları yere geldiğinde şaşırdı Aynur. Bütün masalar doluydu. “Anlamıyorum ya hani zaman yoktu, para yoktu, Corona vardı...” diye sızlandı. O esnada gözünün ucu yan taraftaki masaya kaydı, el salladı arkadaşı oradan. “Oh şükürler olsun!” dedi, rahat bir nefes aldı. Epeydir görüşmeyen bu iki arkadaş sarılmadılar, tokalaşmadılar; gözleriyle selamlaştılar. Ağzlarındaki maskeyle başladılar hararetli bir sohbete, ayların özlemi vardı dillerinde. Vakit neredeyse akşamdı. Zaman yetmiyordu hiçbir şeye, ekstra işler vakit kaybı geliyordu nedense. Uzaklaştıkça uzaklaşıyordu insan insandan. Bunun farkına “Evde kal!” günlerinde daha çok vardılar. İnsan kıymetini anlayanlar da oldu bu süreçte, kendisinin farkına varanlar da. Sosyalleşiyor, modernleşiyor daha kaliteli hayat ediniyorduk insanlardan uzaklaşp, dünyanın dört bucağından kaçıp sığındığımız dört duvar arasında. Aynı evin içinde bile yabancıydık birbirimize teknolojinin avuçlarında. Hep bir yerlere bir şeylere yetişme çabasından makaslayıp lastik gibi esnettiğimiz zamanlara yaymaya çalışıyorduk hayatı. Her şey önemini kaybetti bu virüsle. Önce kendimizle baş başa kaldık evlerde uzun bir süre, şimdi de aramızda mesafe, yüzümüzde maske...

Gün boyunca istemsizce uyumuş, kâbuslarla uyanmıştı Mahir. Hatta masasının üstündeki eşyaları fırlattığının farkına vardı uyandığı uykunun birinde. Biraz yürüyüp sonra otobüse binmeye karar verdi, açılırdı belki. AVM' nin önünden geçerken arabasını gördü. “Bu bizim araba değil mi?” dedi kendi kendine. Döndü geriye, dışarıdan içeriye taramaya başladı gözleriyle. “Ne yapacaktı ki burada?” diye merak etti. Gözü takıldı cam ardındaki bir adamla kadının ellerine. “Bu Aynur!” dedi sinirle. Gece uykusundaki gülümsemesi aklına geldi.

“Gülay demişti, Gülay ile buluşacaktı.” diye sayıkladı. Ne kadar da saftı, inanmıştı. Çantasının küçük bölmesinden çakısını çıkardı. “Gülleri sever Aynur, ona gül koparmalıyım.” dedi, gözlerinden akanlarla suladı gül ağacını. Kızgın bakışlara, söylenen ağızlara aldırış etmeden bir goncayı kesti dibinden, girdi AVM' den içeri.

“Adam gitmiş, yalnız oturuyor Aynur. Beni görünce kaçtı galiba yanındaki.” dedi kendi kendine. Isparta'nın yüzölçümü, nüfusu, bitki örtüsü geçit yaptı zihninde. Bir elinde gonca gül bir elinde çakı, boynunda çantasıyla yaklaştı masaya. Gonca gülü kadının önüne bıraktı, bir adım attı, adım uzadı uzadı

uzadı yere basamadı. Bir gül daha gördü, sarıldı gülün dikenli boynuna. Aynur bunu ona nasıl yapabildi? Bu gülü de ona vermeliydi inadına. Gülün sağ alt tarafından başını uzatan goncayı aldı çakısıyla. Ağzından güle kırmızı aktı, dinmeyen kanı. Gonca da aktı dalından kırmızı kırmızı. Kadının karaciğerinde depolanan kanı çakının darbesiyle boyadı yerdeki taşları. Taşın üstüne düştü başı kadının. Gül yapraklarının üstünde yatan cansız beden gözlerini dikti Mahir'e, son kalan gücüyle "Kimsin sen?" diye inledi. Ağzındaki maske sesin duyulmasına izin vermedi.

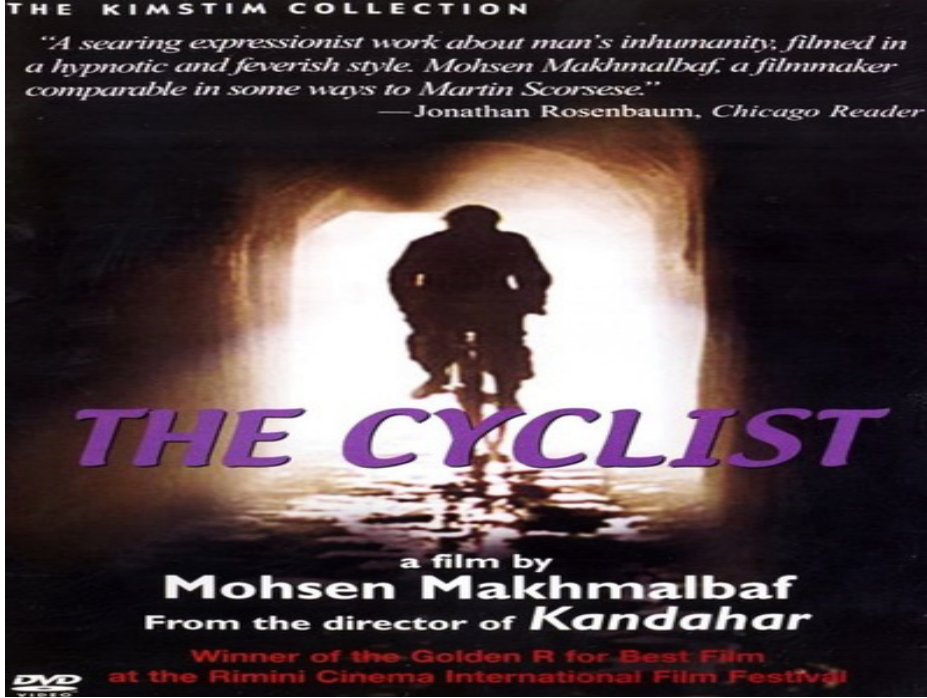
Ortalık ses, çığlık, mahşer yeri... Yerde yatan kızın nişanlısı çıktı geldi gittiği yerden. Geç kalmıştı. "Polis! Ambulans! İmdat!" Her kafadan bir ses çıkıyor ama elleri heyecandan, telaştan bir işe varamıyordu. Bu seslere bir müddet sonra siren sesleri de karıştı. Gülay ile sohbetini bölüp kalabalıklaşan ortama yaklaşan Aynur, yerde Mahir'i gördü. Ağzından kanlar akıyordu kocasının, çakısından kan damlası. Koştı yanına:

"Ne yaptın Mahir?"

"Çok kötü bir kâbus gördüm Aynur. Her yere güller aktı."

SEFALET, REKABET ve FEDAKARLIK: BİSİKLETÇİ

İsmail ÇAKMAK

Modern dünyanın en tahripkâr tesirlerinden birisi de insana dair çoğu şeyi yerle bir etmesidir. Zayıfın üzerinde yükselen nizam, güçlülerin oyun alanına dönüşmüş durumda. Dışarıdan gelen müdahaleleri kendi içinde sindiren bu sistemin çarkları her geçen gün daha da büyümekte, bîçare hâle düşen insanlığı tahakküm altına almaktadır. Bu aymazlık hâlinin ne zaman son bulacağı konusunda kimsenin net bir fikrinin olmaması, daha da kötüye evrilen düzenin fitilini ateşler niteliktedir. Bu konuların zemini düşünüledursun, İran Yeni Dalga sinemasının önemli temsilcilerinden Muhsin Makhmalbaf'ın Bisikletçi filmi bu acı gerçekleri tokat gibi yüzümüze çarpmaktadır. 1987 yapımı film, yaşama ait hislerin bir tercümanı şeklindedir. Film başlarda, ağır hasta olan karısının tedavisi için para arayan Afgan mülteci Nazım'ın dramı gibi görünse de öyle değildir. Sorunun ne denli büyük ve karmaşık olduğu kadraja giren sahnelerde kendini gösterir. Nazım, hastane masraflarını ödemek için su kuyuları kazar ama eline geçen çok azdır. Afgan mültecilerin kaderi ucuz fiyatlarla ağır işlerde çalıştırılmaktır. Üzerine bahislerin oynandığı motor gösterileri yapan arkadaşı da para için seferber olur, yardım eder. Gereken para fazladır. Nazım'ın geçmişte, iyi bir bisiklet sürücüsü olması ona bir kapı açar. Fakat bu kapı insan olmanın bütün kapılarını tıkayacaktır aslında.

Bir bahisçinin yardımıyla yedi gün hiç durmadan bisiklet sürmesi karşılığında bir teklif yapılır. Çaresiz olan Nazım bu teklifi kabul eder. Bisikletine biner ve sürekli daireler çizer. Nazım'ın karısı için yaptığı büyük fedakârlık, paragöz dünya düzeninin umurunda bile değildir. Herkesin bu işte plânı farklıdır. Bahis başlamıştır artık. Nazım canını dişine takarak pedalları çevirir. Herkesin gözü bu muhteşem gösteridedir. Halk toplanır ve bu işin sonunun nereye gideceğini merakla bekler. Gösteri basit bir eylemdir esasında ama bu olay dünya basınının da dikkatini çekmeye başlar. Nazım'ın dünyada kahraman ilân edilmesine az kalmıştır. Bir hakem eşliğinde açılan bahislerde, büyük paralar masaya yatırılır. Nazım ya galip ya da mağlup olacaktır. Bir grup Nazım'ı desteklerken diğer bir grup bu gösterinin zaferle bitmemesi için elinden geleni yapmaktadır. Birkaç gün geçmesine rağmen Nazım pedalları aşk ile çevirmeye devam eder. Vücudu yıpranmaya başlar, takati kesilir. Bisikletin üzerinden düştüğü bir gece, arkadaşı onun yerine geçer ve hiçbir şey olmamış gibi sabah Nazım yine bisikletin üzerindedir.

Dünyanın da dikkatini çeken bu eylem, devlet tarafından Nazım'ın bir ajan olarak yaftalanmasına kadar varacaktır. Ne olursa olsun bu gösterinin kazanan tarafı Nazım olmamalıdır onlara göre. Bir gece bisikletin yollarına çiviler atılır, bu da yıldırılmaz Nazım'ı. Yeni bir bisiklet bulunur hemen. Kendisine kutsal bir hedef olarak koyduğu paraya ulaşmanın verdiği güçle daireler çizmeye devam eder. Bütün halk da bunun sadece bir bahis oyunu olmadığını farkındadır. Nazım'ın bu fedakârlığı tasdik edilmek yerine, el birliği ile başarısız olması istenir. Bunlar yaşanırken azalarının bütün dirayetini kaybetmeye başlayan Nazım, uyumamak için göz kapaklarına kibrit çöpleri bile yerleştirir. Son gün gelir çatar. Dünyanın çeşitli yerlerinden gelen basın organları bu olaya şahitlik etmek ister. Bu başarı hakem tarafından tescillenir. Yarış biter. Oğlu, babasının önüne geçerek "Baba bitti, kazandın!" dese de Nazım duyarsızlaşmıştır. Bu yüzden kadrajda pedal çevirirken kalması, yarışa bitmemiş gibi devam etmesi de aslında her şeyin bir daire gibi başladığı yere geleceğinin işaretidir. Klasik İran filmlerinde olduğu gibi bazı kısımlar müphemlikle son bulur.

Sonuç

Bisikletçi, kâmil bir ölçüt olarak nazar edilmese de Uluslararası Hawaii Film Festivali'nde en iyi film ödülüne lâyık görüldü. Muhsin Malmelbaf'ın tarzına uygun bir konu seçilmiş, yaşamın gidişatına ciddi dokundurmalar yapmıştır. Günümüzün en büyük yaralarından olan mülteci sorununun üzerinde durularak parasal rekabetin insanları nasıl da yoldan çıkardığı açık yüreklilikle anlatılmıştır. Görünüşte karısı hasta bir adamın para mücadelesi olsa da modern dünya düzeninde insanlara bir beden işçisi olarak bakan zihniyetin temeli açık bir dille perdeye yansımıştır.

KIRMIZI EŞARP'TAN SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM'A

Zübeyde ANDIÇ

Edebiyat, okuyucunun zihninde kelimelerden kavramsal bir dünya oluşturur. Algıya dayalı olan sinema ise hareketle/görselle duygu iklimini canlandırmak/öldürmek adına farklı katkılar sağlar. Edebi eserin doğasını bozmadan, yaratıcısını yok saymadan başka sanat dallarıyla bütünleştirilmiş yeni eser, hiç şüphe yoktur ki aslının ölümsüzleşmesine büyük katkı sağlar. Atif Yılmaz'ın Selvi Boylum Al Yazmalım filmi, bahsedilen bütünleşmenin en iyi örneklerinden biridir.

Kırgız asıllı dünyaca ünlü yazar Cengiz Aytmatov'un Kırmızı Eşarp, Yol Arkadaşı, Kazanmak ve Kaybetmek, Al Yazmalım Selvi Boylum gibi adlarla dilimize çevrilen hikâyesi, Ali Özgentürk'ün kelimeleriyle adeta yeniden yazılmış; Atif Yılmaz'ın kamerasıyla yeniden betimlenmiş ve Selvi Boylum Al Yazmalım adıyla sinema tarihimizde bir başyapıtı dönüşmüştür. Film; Asya'nın tercihini tartıştığımız, İlyas'ın bitmemiş türküsüne eşlik ettiğimiz, Cemşit'in merhametine hayran olduğumuz bir eser olarak kalbinin peşinden giden üç insanın yüreklerinin sesini izleyiciye duyurmayı başarmıştır.

2008 yılında kaybettiğimiz Cengiz Aytmatov'un eserleri incelendiğinde ülkesinin Sovyetler Birliği'ne bağlı olduğu dönemlerde kırsalda acıya belenmiş insanların yazgılarını şiirsel bir dille anlatarak kendi dilini inşa ettiği görülmektedir. Aytmatov'un hayat karşısındaki duruşu, insana bakışı, oluşturduğu dil ve anlatımındaki doyumsuz betimlemeler eserlerinin başka dillere çevrilmesinde en belirleyici özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Yazar, 1963 yılında içinde Al Yazmalım Selvi Boylum hikâyesinin de bulunduğu Steplerden ve Dağlardan Hikâyeler adlı kitabıyla Lenin Edebiyat Ödülü'nü kazanmış ve Kırgız Milli Yazarı seçilmiştir.

Aytmatov'un bir Çin Masalı'ndan esinlenerek kendi coğrafyasındaki derin bir aşkı anlattığı ve 1960-1961 yıllarında yayımlanmış olan Al Yazmalım Selvi Boylum hikâyesi, 1977 yılında Atif Yılmaz tarafından beyaz perdeye aktarılmıştır. Eser, Cahit Berkay tarafından yapılan müzikle birleşince yeni bir kimlik kazanmış; **“Sevgi emektir.”** repliğiyle zihinlere kazınarak Selvi Boylum Al Yazmalım adını almıştır. Vizyon sahibi üç usta isim bir araya getirilerek Türkan Şoray'la taçlanan Asya, Kadir İnanır'la hayat bulan İlyas, Ahmet Mekin'le özdeşleşen Cemşit ölümsüzleştirilmiştir.

Al Yazmalım Selvi Boylum adlı hikâye, sinema dilinin imkânlarıyla birleştirilerek ve aslına büyük ölçüde sadık kalınarak sinemaya uyarlanmıştır. Edebi eserin kurgusundaki detayları sinema tekniğiyle yansıtmamanın zorluğundan

kaynaklanan bazı boşluklar, usta yönetmen Atif Yılmaz'ın tercih ettiği iç konuşma, monolog, müzik, mimik ve jestlerle doldurulmuştur.

Eserin Anadolu coğrafyasına uyumu göz önünde bulundurularak bazı eksiltmeler ve dönüştürmeler yapılmıştır. "*Sovyet dönemi Kırgızistan coğrafyasında belirli bir toplum yapısı içerisinde belirli ekonomik, siyasal ve sosyal sürece bağlı olarak varlık kazanan olay örgüsü; sinema filmine alınırken Türkiye Türkçesine, Anadolu Türk kültürüne, yaşama biçimine ve hayat algısına göre uyarlanmış; böylelikle kültürel bir uyarlamaya / dönüştürmeye gidilmiştir.*"(1) Hikâyedeki olay, 1940'ların ikinci yarısından 1950'lerin başına kadar olan yaklaşık altı yılı kapsar. Filmde olayların 1970'li yıllarda geçtiği izlenimi vardır. Emeği yücelten söylemin, 1970'li yıllardaki hâkimiyeti "**Sevgi neydi? Sevgi emektir.**" iç konuşmasıyla vurgulanmış; bu teze dayalı olarak da filmde beklenmeyen bir final yapılmıştır.

Hikâye, bir tren yolculuğu sırasında şoförün aynı kompartımana düştüğü gazeteciye öyküsünü anlatmasıyla başlar. Filmde bu bölüm ve gazeteci yoktur. Yetişmesi gereken arabayı kaçırın gazeteci, bir kamyona binmek isterse de acelesi olan şoför onu almaz. Daha sonra şoförle gazeteci trende karşılaşılır. İki gün süren tren yolculuğunda şoför bir yandan gazeteciye kamyona niçin almadığını anlatırken bir yandan da kendi öyküsünü anlatır. Ulaştırma merkezinde şoför olarak çalışan İlyas, kamyonu çamura saplandığında Asel'le karşılaşır. Bu karşılaşma büyük aşkın başlangıcıdır. Her fırsatta Asel'le karşılaşmak için uğraşan İlyas, Asel'in ailesinin isteği doğrultusunda evlendirileceğini öğrenince onu kaçırmak ve evlenirler. Dolon Geçidi'ni kamyonunun arkasına bağladığı römorkla aşmaya çalışırken römork devrilir. İzinsiz yaptığı bu iş, İlyas'a pahalıya patlar. Uzak seferlere verilerek cezalandırılan İlyas, bu durumu hazmedemez ve kendini içkiye verir. Ulaştırma merkezinde çalışan Kadiça'yla yakınlaşır ve Asel'den uzaklaşır. Tutkuyla bağlı olduğu İlyas'ın kendinden uzaklaşmasının nedeninin bir kadın olduğunu öğrenen Asel, çocuğunu da alarak sonunu bilmediği bir yolculuğa çıkar. Ve bu yolculuk onu yol yapım ustası Baytemir'le tanıştır. Zor bir karar vererek Baytemir'in çocuğuna ve kendisine yardım etmesini kabul eder. Bir geceliğine misafir olarak geldiği Baytemir'in evinde yıllar geçer. Asel umudunu kaybetmeyip İlyas'ın geleceğini umduğu kamyonları gözlemekten vazgeçmez. İlyas bir kaza sonucu yaralanır. Baytemir'in merhamet dolu yüreği, bu sefer de İlyas için evinin kapılarını açtırır. Samet'in Baytemir'i "baba" olarak bilmesi Asel'in vereceği kararın en önemli gerekçesi olur. Asel, gönlünün istediğini değil aklının kabul ettiğini seçerken İlyas, başına buyruk hareket etmesinin en büyük cezasını alır ve Isık Göl'den/geçmişinden ayrılarak istemediği bir yolculuğa çıkar.

Film, yukarıda özetlenen bu olay örgüsünü büyük oranda koruyarak çekilir. Hikâyedeki kahramanlardan bazılarının adı değiştirilmeden (İlyas ve Samet)

bazılarının adı değiştirilerek(Asel-Asya, Baytemir-Cemşit, Kadiça-Dilek, Cantay-Can, Alibek Canturin- Ali Usta) senaryoda yer alır. Hikâyede olay bir kolhozda geçerken sinema filminde Adana-Osmaniye arasında Aslantaş Barajı yapım şantiyesine yakın bir köyde geçmektedir. Mekân seçiminde doğru orantıda bir benzerlik kurulmuştur. Hayatları yollarda kesişen ve yine yollarla ayrılan üç insan(Asya, İlyas ve Cemşit) üzerine kurulan hikâye ve film, bir taraftan aşkın bildik söylemlerini hatırlatırken bir taraftan da aşkı, sevgiyi yeniden tanımlamaktadır.

Asya ile İlyas'ın aşkı filmde hikâyeden farklı olarak iç konuşmalarla verilir. Böylelikle karakterler birbirlerine söyleyemediklerini iç konuşmalarıyla aşikâr ederler. *"Yazar Aytmatov'un hikâyedeki karakterlerin iç dünyalarını anlatmada kullandığı monologlar, sinema dilinin olanaklarıyla filme yansımıştır. Böylece edebi dilde insan psikolojisini anlatmada kullanılan psikolojik tahlil yönteminin görsel olarak da aynı anlamda kullanılması duygusal atmosferin başarıyla sürdürülmesini sağlamıştır."* (2)

Filmdeki yakın çekimler, duygunun izleyiciye aktarılmasında çok etkili olmuştur. Bu teknikle Asya, İlyas ve Cemşit'in duygularının dışa vurumu, en iyi şekilde yansıtılmıştır. *"Bu filmi çekici kılan; özgün hikâyesi ve filme uyarlanan senaryo yapısındaki sağlamlığının yanı sıra seyircinin filme, karakterler ve onların içinde bulunduğu gerilimli ortamlar aracılığıyla katılımının sağlanmış olmasıdır. Çünkü filme dikkatini odaklamış bir seyircide gereken duygulanımı, içgüdüsel tepkiyi sağlamak, aynı zamanda dramatik olmaktan kaynaklanan ruhsal arınmayı, rahatlamayı(katharsis) sağlamaktır. Bu filmde oyuncular, filmi seyircilerin hayatlarının bir parçası yaparak seyirciyi filmin dünyasına taşıyan bir içsel gerçekliği göstermeyi başarmışlardır. Bu filmi ayırt edici kılan ise, sinemasal anlamda yakın çekimlerin amaca uygun, çok başarılı kullanılması ve oyuncuların içsel inançlarını gösteren performanslar sergilemiş olmalarıdır."* (3)

Film, Asya'yla başlar Asya'yla biter. Çünkü bu hikâye, Asya'nın hikâyesidir. Asya'nın yürüdüğü yolda karşısına çıkanlar ile kendisine yoldaşlık edenler anlatılır. Asya, gönlüne yoldaş olanla hayatın gerçeğinde kendisinde yoldaşlık edenin ayrımını zor da olsa yapmaya çalışır.

Filmde Asya; orta boylu, annesinin dışarı çıkarken yüzüne kazan karası sürdüğü, süt kovanı taşıyan, güzel bir köylü kızıdır. Hikâyedeki Asel ise öğrenim görmüş, uzun boylu bir kızıdır. Hikâye ve film arasında karakter arasında böyle bir farklılık yaratılması, eserin Anadolu yaşantısına, Anadolu insanın gerçeklik algısına uygunluk açısından tercih edilmiştir. Asya'nın annesinin temsil ettiği karakter, o yıllardaki köy yaşantısının kadına/anaya yüklediği/öğrettiği sorumluluğu yansıtması bakımından dikkat çekmektedir. Asya'nın annesi, babaerkilin şekillendirdiği bir karakterdir aslında. Kendi gördüğü, inandığı/inandırıldığı bir bakış açısıyla kızına leke sürülmeden baş

göz etme derdinde olan anne, dönemin sosyo-kültürel sorunlarına bir gönderme yapmak için seçilmiş bir karakterdir. Böylelikle filmde kızın isteği sorulmadan, ailelerin tercihiyle (görücü usulü) yapılan evlilikler eleştirilmekte ve Anadolu'da kadın olmanın zorlukları bir parça da olsa yansıtılmaktadır. Filmde ayrıca köyden kente yapılan göç olgusu yine Asya'nın annesinin direnişiyle az da olsa işlenmektedir.

Asya böyle bir gerçekliğin içinde varlığını sürdüren ama bu anlayışı onaylamayan; köyde başına taktığı kara yazmayı köyün dışında al yazmayla değiştirerek umudunu canlı tutan çok önemli bir kadın karakterdir. İlyas'la karşılaştıktan sonra yüreğinde bir ırmak gibi çağıldayan sevgiden cesaret alarak içinde bulunduğu düzene adeta baş kaldırır ve kendi tercihlerine göre yol alan bir yolculuğa başlar. Yüreğinin kaymasının bir günah olmadığına inanan ("**Yüreğim kaydıysa günah mı? Anam da duyarsa duysun.**") Asya; mutluluğu, sevdayı tatmanın kendisinin de hakkı olduğuna inanır ve İlyas'ın kırmızı kamyonundan uzattığı eli sımsıkı tutar. Sevdasının peşine takılıp sürüklendiği bu yolculuğun ilerleyen bölümlerinde İlyas'ın kendisini ve oğlunu bırakıp gitmesiyle bir yıkım yaşar. Bu yıkım, oğluyla çıktığı yeni yolculukta kendisini Cemşit'le karşılaştırır. Cemşit'le devam eden zorunlu yolculuk, aynı çatı altında birbirine hem çok yakın hem çok uzak bu iki insanın yalnızlıklarını bölüşmeleriyle Samet'in insanı hayata bağlayan sevinçleriyle devam eder. Durağanlaşan hayatın akışı içerisinde İlyas'ın çıkagelmesiyle Asya, İlyas ve Cemşit üçgeninde roller karışmaya, ruhlar çarpışmaya başlar. Baştan itibaren Asya'nın tercihleri üzerine kurulu olan Selvi Boylum Al Yazmalım filmi, Samet'in seçimiyle sona yaklaşır. Asya'nın analık içgüdüğü ve sevgiyi emekle özdeşleştirilmesi, istemeyerek de olsa İlyas'a veda etmesine neden olur.

Hikâyede köksüz, uçarı; filmde İstanbullu nitelendirmeleriyle karşımıza çıkan İlyas'ı kamyonundan ayrı düşünmek mümkün değildir. Özellikle filmde İlyas'ın kamyonuyla kurduğu bağ ön plana çıkarılmıştır. Kırmızı kamyonunun üstüne yazdırdığı "**Aldırma Gönül**" Asya'dan önceki çabuk bağlanan, çabuk terk eden, yalnız ve boş vermiş İlyas'ın dışa yansımalarıdır. Asya'yla evlendikten sonra kamyonuna "**Al Yazmalım**" yazdırması, tutkulu aşkı Asya'nın taktığı yazmaya bir gönderme ve değişen hayat algısının tüm dünyaya ilanıdır.

İlyas, çamura saplanmış kamyonunu kurtarmaya çalışırken kamyonun altından gördüğü çamurlu lastik çizmelerin sahibi, şalvarının üstündeki basma elbisesi ve al yazmasıyla karşısında duran Asya'yı görünce etkilenir ve peşinden gitmeye karar verir. "**Ne güzel kız böyle! Kekliği ürkütmeyelim.**" demesi klişe bir kavram olarak (kadın-keklik, erkek-avcı) karşımıza çıksa da yaşadıkları aşkın büyüklüğü ve yüreklerde açtığı yaranın derinliği bu klişeyi bertaraf etmeye yetecek niteliktedir. Sevdiği kızla hayatı değişen, Asya'nın hayatını da değiştiren İlyas; yolculuğun ilerleyen bölümlerinde büyümemiş

bir adam olarak kendini göstermektedir. Başına buyruk hareket etmeyi düstur edinen İlyas, şoförlükten alınıp bakım servisine verilmeyi kendisine yediremez. **“Onlar olmasaydı istediğini yapardın.”** diyen Dilek’in telkiniyle içine kapanmış bir şekilde bakım atölyesinde çalışır. Kendisini sorgusuz kabul eden Dilek ve içki, sığınağı olur. İlyas’ın mutsuz haline çok üzülen Asya, başkalarının aklıyla bu duruma bir çözüm bulmak için şantiyedeki müdürle konuşmaya gider. İlyas, hayatının akışını değiştiren ikinci önemli kararı yine kamyonun altından gördüğü çizmelerin sahibine göre verir. Bu seferki parlak, deri çizmelerin sahibi Dilek’tir. İlyas’ın çamurlu çizmelerle Asya’ya yönelen hayatı, Dilek’in parlak çizmeleriyle bir boşlukta savrulmaya başlar. Gereksiz özgüven ve gurur, İlyas’a Asya’yı kaybettirir.

Filmde Asya ve İlyas ne kadar önemliyse Cemşit de en az onlar kadar önemlidir. Çünkü Cemşit, Asya ile İlyas aşkının ortasında kalan ve merhametiyle ikisinin de hayatına dokunan bir karakterdir. Cemşit’in Asya’ya yardım etmesi ve Samet’i montunun içine alıp ısıtmasıyla başlayan bu tanışıklık devamında büyük bir bağlılığı, sevgiyi getirmektedir. Asya ve Samet’e evinin kapılarını açan ve bunu sadece hasret kaldığı sesleri duymaktan başka bir şey beklemeden yapan Cemşit; oturaklı, merhametli olmasıyla yüceltilen bir karakter olarak karşımıza çıkmaktadır. İlyas’ın tam zıttı bir karakter olarak var olması, eseri aşk masalı olmaktan kurtarmakta ve gerçeklerle yüzleştirmektedir. Öyle ki Cemşit, sadece Asya ve Samet’in kahramanı değil filmi izleyen ve İlyas’ın sorumsuzluğuna öfkelenen herkesin kahramanı olmaktadır. Asya ile İlyas’ın aşkının yarattığı savruluş, Cemşit’le son bulmaktadır.

Asya gibi yaralı olan Cemşit’in yüreği Samet ve Asya’yla iyileşir. Eşini ve çocuklarını depremde kaybeden Cemşit, insanı çalışmak kurtarır düşüncesiyle hayata tutunmuş, Asya ve Samet’in gelişiyile de unuttuğu duyguları yeniden yaşamaya başlamıştır. Filmde yol kenarında hep İlyas’ın gelmesini bekleyen Asya’nın **“Seni bekliyordum. Geç kaldın, merak ettik.”** diyerek Cemşit’i karşılaması, bundan sonra birlikte yürünecek yolun başlangıcı olmaktadır.

Asya’nın **“İnsandı, sıcaktı, güven veriyordu.”** demesi, Cemşit’i yüreğine kabul etmesinin ilk işaretidir. Cemşit’in çaldığı mandolinden yükselen ezgiye **“Şu tepe karlı tepe oy yaylalar yaylalar/ Çıktım su serpe serpe.../ Dediler yar uyumuş.../Uyuttum öpe öpe...”** diyerek eşlik etmesi, aile olmanın verdiği huzurla ortaya çıkan tabloyu yansıtmaları bakımından dikkat çekicidir.

“Sevgi o muydu? Sevgi neydi? Coşkun akan dere, sonbahar rüzgârıyla ürperen yapraklar, cama vurup dağılan yağmur damlaları, bir yürek çarpıntısı? Sonunda coşkun dere durulur; yapraklar kurur, dökülür; yağmur diner, güneş çıkardı. Sevgi neydi? Sevgi sahip çıkan dost, sıcak insan eli, insan emeğiydi. Sevgi iyilikti, sevgi emekti.” diyen Asya durumu kabullenişini duyurmaktadır.

Geçirdiği kaza sonucu İlyas'ı evine getiren Cemşit, Asya'nın kucağından dökülen odunların çıkardığı sesle irkilir. **“İlk kocası olduğunu bilsem getirir miydim buraya?”** diye kendine sorar ve **“Getirirdim. Yaralıydı.”** cevabını vererek de merhametinin herkese karşı olduğunu bir kez daha ispat eder. Bu sahne gösterir ki filmde **“erkek”** ve **“adam”** ayrımı vardır. Filmin finalinde **“adam”** kazanır. Asya, işte bu yüzden tercihini **“emek”**ten yana yapar. “İhmal ve ihlal edilmiş bir aşk” yerine emeği ve güveni seçer.

Asya ile Cemşit aynı türküyü söylemeye başladığında İlyas'ın türküsü yarım kalır. Asya, İlyas ve Cemşit'in son karşılaşmasında dağ taş susar, kuşlar bilinmezliğe uçar. İlyas kamyonuyla ortada, Samet ve Asya bir uçta, Cemşit bir uçta kalır. Samet'in **“Baba!”** diyerek Cemşit'e doğru koşması, Asya ile İlyas'ın yollarının tamamen ayrıldığını gösterir. Asya'nın çaresiz bakışları İlyas'ın yüreğine bir ok gibi saplanır. İlyas'ın pişmanlığı ve çaresizliği **“Elveda Asya, elveda Selvi Boylum Al Yazmalım, elveda! Bitmemiş türküm benim.”** sözleriyle bir sızıya dönüşerek yüreklere kazınır.

Usta yönetmen Atıf Yılmaz, eserin ruhunu bozmadan, hikâyeye kazandırdıklarıyla ortaya çıkan bu filmle pek çok ödül almış; Cengiz Aytmatov tarafından da bizzat takdir edilmiştir. Yapım tarihi 1977 olmasına rağmen hiç eskimemiş bir film olan Selvi Boylum Al Yazmalım, bundan sonra da eskimeyecek ve sinemamızın başyapıtlarından biri olma özelliğini koruyacaktır.

BAŞVURULAN KAYNAKLAR

- Cengiz AYTMATOV, Selvi Boylum Al Yazmalım, Elips Kitap, 2011
- Selvi Boylum Al Yazmalım Sinema Filmi (Yönetmen Atıf YILMAZ, Çiçek Film Filmcilik, 1977, Dijital Restorasyon VİPSAŞ A.Ş. 2011)
- (1) Cafer GARİPER, Cengiz Aytmatov'un Al Yazmalım Selvi Boylum Hikayesi ve Göstergelerarasılık, Bilig, Yaz 2015, Sayı 74
- (2), (3) H.Hale KÜNÜÇEN, Türk Sinemasının 'En İyi Aşk Filmi' "Selvi Boylum Al Yazmalım" Filminde Yakın Çekimin Gücü, Bilig, Yaz 2008, Sayı 46

SEHER VAKTİ ÖTEN BÜLBÜL

Ayşegül SEZEK

“ İsmi Sübhan virdin mi var?

Bahçelerde yurdun mu var?

Bencileyin derdin mi var?

Garip garip ötme bülbül.” Yunus Emre

Bülbülün gariplik hikâyesini İskender Pala, “Bülbülün Kırk Şarkısı” adlı siyer tadında romanında şöyle anlatır: Hz. İbrahim, Nemrut tarafından ateşe atılacakken bülbül tarafından kurtarılır ve safını belli eden bülbüle Rabbin ikramı olarak gül bahçesi verilir. Hz. İbrahim; bülbüle, en güzel gül henüz doğmadı, dediğinde bülbül, en güzel gülden kastın Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi vesselem) olduğunu anlayacak ve seherlerde onun için ötüp, şarkılar söyleyecektir.

Bülbülün seherlerde ötmesi niçindir? Kimseler yokken, kullar gaflet uykusunda iken niçin öter bülbül o vakitlerde...

Yunus, Allah dostuydu... Yunus, biliyordu... Yunus, seherlerde virdi olan bir bülbüldü çünkü... Subhanallah diyordu o vakitlerde, virdini çekiyordu.

Subhanallah; Allah noksanlardan münezzehtir...

Bülbülün bahçelerde yurdu var. İkrâmı güllerin dalında ötmesine sebep derdi var...

Neden seher vakitleri öter bülbül, neden Hak âşıkları seher vakitleri belli olur?

Allah'u Teâla; Zariyat Suresi 15 ile 18. ayetler arasında şöyle sesleniyor müminlere: *"Allah'a saygısızlıktan sakımanlar ise Rablerinin kendilerine verdiklerini alarak cennetlerde ve pınar başlarında olacaklar. Çünkü onlar daha önce güzel davranışlar içindeydiler. Onlar gecenin az bir kısmında uyurlardı. Seher vakitlerinde Rablerinden bağışlanmalarını dilerlerdi."*

Seher vakti, bülbüllerin garip garip ötme vakti, bağışlanma dileme vakti, ret olunmayacak duaların dillerden dökülme vakti... Herkes uykuda iken, tüm dünya meşgalelerinden, riyadan sıyrılıp, ‘Ben geldim’ demekti seherde uyanık olmak, “Rabbim ben geldim, bağışla beni, Cemalullah’ı göreyim, gül kokulu Nebi’ye komşu olayım, vallahi yok dünya için muradım, tek muradım sensin, senin cemalini, senin rızanı, senin affını isterim.”

Şu dünya için endişelenen, tek derdi dünya olan ya da Allah’ın rızası hakkında gamı derdi olmayanın seherde uykusu kaçır mı? Kaçmaz elbet. Dertli bülbül gibi derdi Hak olanın seherde uykusu yoktur. Telaşlıdır seher bülbülleri,

secdeye giderken gözleri ıslaktır, avuçları dua doludur, dilleri dua ile yorulur. Virdleri vardır seher bülbüllerinin:

Subhanallah, subhanallah, subhanallah...

Müslim rivayeti Hadis-i Şerif'te peygamberimiz; Allah'u Teâla'nın; "*Seher vakti; istiğfar eden yok mu, onu mağfiret edeyim. İsteyen yok mu, istediğini vereyim, duasını kabul edeyim.*" buyurduğunu söylüyor. Dualar kabul oluyor seher vakti... Bülbüle ikram değildir sadece seher vakitleri demek ki, bülbülün hürmetine o güzel sesine uyanın kullarım, gafil olmayın, lütuf çok, mağfiret çok, demek değil mi?

Yarattığı her şeyi güzel yaratan, yarattığı her şeyi bir sebep üzere yaratan Allah'u Teâla bülbülü de seher bekçisi kılmış. O güzel sesiyle garip garip ötsün, öterken Rabbini zikretsin, gafil olmayan salih kulları kaldırsın da duaya davet etsin... Rabbin seher davetçisi bülbül... Garip bülbül, yaşlı bülbül, naçar bülbül...

Kalbi uyanık olan bilir seher vaktinin kıymetini, lezzetini... Kalbi sağıra işlemez bülbülün sesi...

Seher vaktinde, daha önce karanlık her şeyi bürümüş iken, sabahın aydınlığı doğar. Sabah aydınlığının doğması ile sanki ölü gibi olan canlılar dirilirler. İşte o zaman, herkesi saran bir cömertlik ve mükemmel bir feyz-i İlahî vaktidir. Bu vakte uyandırır bizi şeyda bülbül...

Hız Lokman(as)'ın oğluna nasıl öğüt verdiğini biliyor musunuz?: "*Ey oğul! Seher vaktinde uyanıp öten horoz senden daha erken ve akıllıca davranıp kalkmasın, sen ondan önce davran, sakın o öterken sen mişil mişil uyumayasın.*"

Peki; Dâvûd (as), Cibril'e (as) ne sormuş biliyor musunuz?: "*Ey Cibril, gecenin hangi saatleri daha faziletlidir?*" Cibril: *Bilmiyorum ey Dâvûd, şu kadar var ki arş, seher vakti sarsılıyor,*" diye cevap vermiş.

Nebiler, Allah dostları, salih kullar; bülbülün seher arkadaşı... Onun sesiyle serilir seccadeler, tesbihler 'Estağfirullah' diyerek ilerlerken, kalpler cilalanır, açılır gönül kapıları, açılır dua kapıları, açılır gök kapıları... Rabbin adını seher vakti ananın yanına doluşur rahmet melekleri, tesbih dinlemeye, tilavet dinlemeye otururlar. Başlar onlar da seherde uyanık kullara istiğfar dilemeye... Arş sarsılacakken, Rab seher bülbüllerinin hürmetine indirmez gazabını...

Seher vakti garip garip öten bülbülü bilen Yunus Emre gibi, seher vaktinin, bülbülün hikmetini bilmeyi nasip etsin Yaradan. Bizleri seher vakti uyuyan gafil kullardan etmesin. Derdimiz bir olsun o da Allah olsun. O zaman bülbül çağırır seher vakitleri bizi de yanına... Dilde Allah, kalpte Allah, garip garip ötsek seherlerde Ya Rahim Allah!

"Yunus vücudum pak derken,

Cihanda mislin yok derken

Seher vakti; ' Hak, Hak...' derken

Bizi de unutma bülbül..." Yunus Emre